

JAPONIJOS KELIAS

DAUG BENDRŲ INTERESŲ SU JAV, BET...

Japonijos imperatoriaus trumpo sustojo Aliaskoje, kur jis buvo su didele pagarba sutiktas paties prezidento Nixono, išvakarėse šiame krašte pasirodė didelė (1.239 psl.) David Bergamini knyga "Japan's Imperial Conspiracy". Jos autorius, Japonijoje užaugęs, ilgą laiką ten gyvenęs ir karo metu kėlęs, amerikietis bando įrodyti, kad visos Japonijos prieškarinės politikos autorius buvo pats jos imperatorius Hirohito, kurį MacArthuras paliko savo vietoje, nors pasmerkė mirtin keliolika jo generolų. Sakome "bando įrodyti" nes daugumas kritikų autoriaus tezei netiki. Mat,

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

žmonės paprastai visur yra linke įžiūrėti sąmokslą, konspiraciją. Mes dažnai visur įžiūrime komunistų ranką, naciai žydų, o japonai, iš paviršiaus be galo mandagūs ir nuolaidūs, daug kam atrodo nenuoširdūs, turi kaž kokių "užpakalių" minčių. Už tat ir imperatorių Hirohito, privačiam gyvenime nepaprastai kuklus žmogus, gali įkvėpti įtarimą, kad po tuo nekaltu fasadu slepiasi velnias.

Kaip ten bebūtų, šiandien niekas nei nebando galvoti bausti už karo Hirohito -- ūkiškai Japonija yra trečia pasaulio galybė ir jos talka ar priešiškas yra aktualūs ne tik JAV, bet ir Kinijai bei Sovietų Sąjungai.

Tiesa, kariškai Japonija neatrodo išpūdingai. Jos savisaugos daliniai turi apie 280.000 vyrų ir visas jų biudžetas net ir su ateityje numatomais padidinimais nesiekia 1% viso krašto pajamų. (JAV -- 8%). Formaliai dėl to yra kaltas MacArthuras, privertęs Japoniją priimti jo surašytą konstituciją, kurios 9 straipsnis byloja:

"Nuoširdžiai siekdamas tarptautinės taikos, paremtos teise ir tvarka, japonų tauta visiems laikams atsisako nuo karo kaip suvereninės teisės, ir jėgos panaudojimo ar grasinimo ja tarp tautiniams ginčams spręsti.

Kad įgyvendinus aukščiau nurodytus tikslus, niekad nebūsim turima sausumos, oro ir vandens karinių pajėgų. Teisė vesti karą nebus pripažįstama".

Japonijos vyriausybė iš pradžių bandė priešintis tiems nuostatams, tačiau amerikiečiams smarkiau paspaudus, nusileido. Konstitucija bu-

vo nelabai sklandžiai išversta į japonų kalbą ir ... tautos priimta. Sakoma, kad šiandien tie nuostatai yra taip išgyvenę kad greičiausiai tauta atsisakytų juos pakeisti. Nesirūpindami savo krašto saugumu, japonai susikoncentravo ūkiniams siekiams. Su tokio pasisekimu, kad dabar Japonijos eksportas į JAV yra 2,8 bilijonus dolerių didesnis už importą, kas šiuo metu sudaro tamsiausią tašką tų kraštų santykiuose. Japonijos ūkis yra reikalingas laisvos tarptautinės rinkos. Ta prasme jos interesai sutinka su JAV, nors pastarosios nori laisvoje rinkoje tam tikrų pataisų. Jei tačiau tų pataisų nebūtų sulaukta ir prasidėtų prekybinis karas, kurio pasekoje JAV išgalėtų izoliacionizmas, japonai noromis nenoromis turėtų grįžti prie prieškarinės užsienio politikos ir eventualaus apsiginklavimo.

Amerikiečių laimei Japonijai nebūtų lengva pakeisti dabartinę sąjungą su JAV, glaudesniais ryšiais su Kinija ar Sovietų Sąjunga. Toji santykių pagerinimui turėtų atiduoti po karo jai priskirtas Japonijos teritorijas Kurilų salas ir pietinį Sachaliną, kas sunkiai susiderintų su sovietų norimu išlaikyti prestižą. Nelabai lengva būtų surasti bendrą kalbą ir su kinais. Visa tai kalba už tai, kad JAV ir Japonija šiuo metu turi daugiausiai bendrų interesų ne gu priešingumų. Bet nūdienė būklė, su sąmokslu ar be jo, netyčia ar per apsilėidimą, gali pasikeisti. Kaip -- kol kas dar niekas nežino.

ATGARSIAI APIE SIMĄ KUDIRKĄ

Simo Kudirkos tragedija susilaukė atgarsio taip pat šveicarų spaudoje. Visa eilė

Dailininkas prof. Adomas Varnas ruošiasi savo kūrinių tapybos parodai, kuri atidaroma šį šeštadienį, spalio 9 d. 7:30 v.v. Lietuvių Tautinioose Namuose Chicagoje, 6422 So. Kedzie Ave. Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti į šią parodą.
M. Kasnido nuotrauka

LIETUVOS KATALIKŲ PROTESTAS

"New York Times" dienraštis š.m. rugsėjo 27 d. paskelbė svarbią žinią apie okup. Lietuvos 2.000 katalikų protesto raštą Sovietų Sąjungos vyriausybei ir, apamai, apie religijos suvaržymus Lietuvoje.

Dienraščio korespondentas T. Shabad pranešė: Lietuvos katalikų protesto raštas -- atviras laiškas, turįs š.m. rugsėjo 19 d. datą ir rugsėjo 26 d. jis buvoparodytas užsienio spaudos atstovams Maskvoje.

Laišką pasirašė 2.000 Prienų parapijos tikinčiųjų. Jie pabrėžė, kad

vietos įstaigos varžo religijos laisvę. Dienraščio korespondentas pažymėjo, jog tas atviras laiškas liudija, jog katalikų Bažnyčios svoris Lietuvoje tebėra didelis, nepaisant komunistinės propagandos, esą, Lietuvos tikintieji vis labiau atšalą nuo religijos.

Dienraštis pareiškė nuomonę, kad šis Prienų parapijiečių laiškas taip pat liudija: religinės bendruomenės iš sovietų valdžios bei partijos vis griežčiau reikalauja garantuoti religijos laisvę, numatytą sovietų konstitucijoje.

Lietuvos katalikų, su 2.000 parašų, "atvirame laiške" pabrėžta: Lietuvos dvasininkai varžomi, jiems vykdam religines apeigas, be to, nurodyta, kad Prienų parapijos kunigas buvo suimtas, nes "vaikus mokęs katekizmo" ar juos paruošęs komunijai.

Laiške nurodytas kun. Juozo Zdebskio pavyzdys -- jis buvęs suimtas, nes vaikus mokęs katekizmo ir laukiama jo bylos. Laiške sakoma: "Mūsų nuomone, tai pažeidžia sovietų įstatymus ir konstituciją. Dėl to mes prašome sovietų vyriausybę suteikti mums tikrą tikėjimo bei religijos laisvę ir leisti kunigams vykdyti bei baimės ar trukdymų jų pareigas ir įsakyti paleisti Tėvą Juozą Zdebskį".

Laikraštis pridūrė, kad užsienio stebėtojų nuomone, sovietų įstaigos susirūpinusios religiniu gajumu Lietuvoje dėl katalikų Bažnyčios "tarptautinių ryšių". Sovietų vyriausybė labiau pakanti rusų ortodoksų atžvilgiu, nes jų Bažnyčia -- gausingiausia krašte, be to, jos hierarchija daugiau atsiderusi tiesioginėje sovietų žinioje. (E)

POSĖDŽIAVO II PLJK PAREIGŪNAI

Rugsėjo 23 d. pas Nijolę Stakauskienę, Chicagoje, įvyko II PLJK paskirų komisijų ir kitų pareigūnų posėdis, kuriame dalyvavo 12 Komiteto ir komisijų narių PLJK pirmininkas Romas Sakadolskis pristatė naują pareigūną Romą Kasparą, sutikęs būti Kongreso atidarymo komisijos pirmininku. Išsamioje savo informacijoje Sakadolskis aiškino apie komisijų darbų ir jų paskirtis. Be to, siūlė aptarti įvairius ateities darbus, tarp jų -- suradimą redaktoriaus prieškongresinio ir pokongresinio leidinių paruošimui.

Posėdyje susirinkusieji svarstė Kongreso vakarinės kultūrinės programos klausimą. Pirmam vakarui planuojama trijų viena-veiksmių vaidinimų pastatymas scenoje, antram vakarui pramoginės muzikos koncertas, o trečiojo vakaro programos atlikimui buvo įvairių siūlymų, bet nieko nenutarta ir klausimas paliktas kitam posėdžiui.

Finansinis kontrolierius Saulius Mikaliukas paaiškino apie Jaunimo Kongreso

sąmatos paruošimą. Jis nusiskundė, kad sudarę sunkumų komisijų pirmininkų nerūpestingumas ir užvilkinimas skirtu laiku sąmatas prisiųsti. Tačiau sąmata, kurią sudaro storas pluoštas lapų, jau baigiama ir bus pateikta spalio 22 ir 23 dienomis bendrame posėdyje, Clevelande.

Dalia Lukošūnaitė, parodų komisijos pirmininkė, paaiškino apie jos planuojamas parodas kongreso metu. Turėdama šioje srityje gerą patirtį, ji apibūdino kokios parodos turėtų būti.

V. Kamantas, LB Tarybos Prezidiumo pirmininkas, kėlė mintį, palygindamas I-ji PLJK, kad dabartinis komitetas vėl ieškotų būdų patraukti plačiosios visuomenės dėmesį ir ją uždegti kongreso esme ir reikšme.

Posėdžio metu diskusijoje ir pasiūlymuose pozityvių minčių dar pareiškė A. Valaitytė, V. Ruibytė, A. Pakalniškis, R. Kviklytė, R. Kasparas, N. Stakauskienė, J. Šlajus ir kt.

(ik)

Kas nauja Pasaulyje

• SOVIETŲ šnipas, perbėgęs pas anglos ir išdavęs KGB tinklą Anglijoje, vadinasi Oleg Lialin, 34 metų amžiaus, dirbęs sovietų ambasadoje Londone. Sovietai dabar stengiasi jį suniekinėti, kad tai buvęs tik paprastas valdininkėlis ir avantiūristas. Bet Oleg Lialin išdavė sovietų šnipų vardus ne tik Anglijoje, bet Vokietijoje ir Prancūzijoje. Tarp išstremtųjų iš Anglijos sovietų šnipų yra ir lietuvis Ričardas Vaigauskas, kuris kaip KGB agentas 1960-1963 m. dirbo Jungtinės Tautos New Yorke, o vėliau buvo perkeltas į Londoną. Prancūzai skelbia, kad pas juos esą 10,000 sovietų šnipų, sulindusių į įvairias Rytų Europos valstybių atstovybes. Visi jie esą sekami.

• PEKINUI anuliavus spalio 1 d. parodą, sovietų laivynas ir kariuomenė buvo aliarmo stovyje. Sovietų žvalgybiniai lėktuvai padažnino skraidymus Kinijos pasienyje. Tas parodo, kad Maskva mažiau už vakariečius žino kas dedasi Pekine ir ėmėsi visų atsargumo priemonių.

• PRANCŪZIJOJE šiuo metu gastroliuoja iš Vilniaus atvykęs ansamblis Lietuva. Programoje tautiniai šokiai, kaip Sadutė, Lencingėlis, Kepurinė ir kt. bei tautinės dainos. Kartu su ansambliu keliauja ir sol. V. Norėika.

Šis vyras, pasilenkęs prie medžio, nėra joks gamtos mylėtojas mėgstąs pasivaikščioti Londono apylinkėse. Tai sovietų šnipas Vladislav Drozdov, sovietų ambasadoje Londone tretysis sekretorius, anglų kontražvalgybos nufotografuotas imant iš slėptuvės dokumentus, kuriuos jam paliko vienas anglas mokslininkas. "Išdavikas", padėjęs dokumentą, tikrumoj buvo dvigubas agentas, dirbęs sovietams ir anglams.

LB Bostono apyl. pirm. A. Matjoška atidaro tautos šventės minėjimą.

S. Urbono nuotrauka

RUGSĖJO 8-toji BOSTONE

Tautos šventė, primenanti istorinės Lietuvos valstybės didybės laikotarpį ir Vytauto Didžiojo pastangas vainikuoti Lietuvos karalium, buvo gražiai paminėta š.m. rugsėjo 19 d. vadovaujant energingam ALB Bostono apylinkės pirm. A. Matjoškai.

Sekmadienį 10 val. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone, dalyvaujant organizacijoms su savo vėliavomis buvo išklasytos šv. mišios už pavergtą Lietuvą. Pamaldų metu giedojo parapijos mišrus choras, ved. komp. J. Pačinsko. Pamaldos baigtos Maironio "Apsaugok Aukščiausias tų mylimą šalį"... Amerikos

Lietuvių piliečių klubo auditorijoje 3 val. popietę įvyko iškilmingas minėjimas. Po organizacijų vėliavų įnešimo ir kun. Klimo invokacijos, pirm. A. Matjoška trumpai apibūdino Rugsėjo 8-tosios minėjimo prasmę ir jos istorinį ryšį tarp praeities ir dabarties.

Tylos minute buvę pagerbti žuvusieji dėl Lietuvos.

Po to Antanas Mažiulis pristatė A. Budreckio anglų kalba parašytą veikalą: "The Lithuanian National Revolt 1941", tai labai vertingas veikalas, supažindinęs angliškai kalbančią visuomenę bei universitetų studentiją su Lietuvių tautos laisvės kovomis.

Paskaitą apie Vytauto Didžiojo asmenį ir to meto Lietuvos laikotarpį skaitė Algirdas Budreckis iš New Yorko.

A. Budreckis, kaip istorikas, klausytojus do-

mino ir savo gerai parengta paskaita ir gyvai perduodamomis citatomis iš Lietuvos Metrikos metraščių, kuriose buvo vaizdingai pristaty-

Minėjime kalba A. Budreckis

tas Vytautas Didysis, Lucko suvažiavimas, Šv. Romos Imperatoriaus Zigmanto vaidmuo, Lietuvos diduomenės ir Vytauto pastangos atskirti Lietuvą nuo Lenkijos unijos ir vainikuoti Lietuvos karalium. Šį Vytauto sumanymą rėmė ir imperatorius Zigmantas ir karalius Jogaila ir visa Lietuvos bajorija. Ir tik lenkų ponų, vedamų Vyskupo Olésnickio, klasta ir pinklės sutrukė Vytautą vainikuoti Vilniuje 1430 m. rugsėjo 8 d. Nors Vytautas mirė tą patį metų Spalio 27 d., tačiau jo idėja -- Lietuvos valstybės suverenumas išliko gyvas iki mūsų laikų. Dėl šio Lietuvos suverenumo nuo Vytauto mirties iki mūsų

laikų buvo daug kraujo pralietą kovose su grobuoniškais Lietuvos kaimynais, o jų vainikas yra didvyriškos mūsų partizanų kovos su rusiškų okupantu. Jų pėdomis dėl Lietuvos laisvės ir suverenumo ir mūsų dienose eina jaunoji lietuvių karta drauge su Simu Ku dirka, Brazinskais, Simokačiais ir dauguma kitų.

Meninėje minėjimo dalyje buv. Viniaus operos solistas St. Liepas, akompanuojant komp. J. Kačinskui padainavo lietuviškų kompozicijų bei operų arijų ir porą dainų specialiai prisiminti Simui Kudirkai. Dramos aktorius Feliksas Kontautas paskaitė ištrauką iš B. Sruogos dramų.

Tautos šventės minėjimas praėjo pakilusioje patriotinėje nuotaikoje.

Po minėjimo mūsų mielos šeimininkės visus pavaišino kavute ir užkandžiais.

J.V. Sūdavas.

Mums rašo

NEPARSIDUOKIM UŽ AUKSO ŠAUKSTĄ!

Dirvoje Nr. 70 laišku skyriuje idėtas straipsnelis "Tumo Vaižganto takais", kuriame (a) pataria mūsų politikos vadovams persiorientuoti ir ieškoti taikos kairėje, nes laikydamiesi už konservatorių skvernų galime nieko gero nelaimėti.

Jei geru mes laikome asmeninę naudą, laikinį populiarumą ir neturimų sugėbimų pripažinimą, tai daug daugiau laimėsime "laikydami esi liberalų skvernų". Tačiau tie, kurie vertina aukščiau už viską kovą už laisvę ir teisingumą, jungiasi į konservato-

Sako akmuo apsamoja gulėdamas, taip ir žmogus, vienoje vietoje gyvendamas, tarytum surambėja, sustingsta ir jaučiasi lyg ir apsamojęs. Taip ir mudu su žmona. Šeimos aplinkybių verčiami per 17 metų tūnojame saulėtoje Floridoje. Tiesa, laikas nuo laiko aplankydavome ir Clevelandą, kur geriausius savo gyvenimo metus praleidome. Dabar nutarėmelaisviam pagyventi ir pavažinėti.

Besirengiant kelionėn gaunu laišką iš Paryžiaus nuo ten gyvenančios sesers dukterų, Danutės ir Lydios Petrauskaičių, kad jos atvyksta mus aplankyti. Buvo man staigmena, nors susirašinėdavome, bet aš dar nebuvau jų matęs.

Juodvi gimė, augo ir mokėsi Paryžiuje. Danutė -- chemikė ir savo srityje prancūzų kalboje jau antrą knygą rašo, užtai gavo paaukštinimą tarnyboje. Lydia, mokėdama daug kalbų, dirba radio stoty. Gavusios vieno mėnesio atostogas, laivu atplaukė pamatyti Ameriką. Aplankė mus ir kitas gimines. Amerikiečių elgesiais nė miestais jos nesižavėjo, bet Paryžiuje nėra to, ką matė Miami Beach: džiaugėsi šiltu Atlanto vandenyne ir ištaigingais viešbučiais. Clevelando aplankyti negalėjo, atostogų laikas baigėsi ir reikėjo grįžti tarnybon. Atėinančią vasarą, jei sveikata leis ir mudu prižadėjome jas aplankyti, ypač noriu aplankyti savo seserį, kurios nematė jau 58 metus.

Kelionė labai paprasta. Sėdam lėktuvan ir už

rius. Du Kudirkos -- varpininkas ir jūrininkas -- net mirčiai į akis žvelgant, liko ištikimi laisvės idealui. Nejaugi mes "už trupinį aukso, skanaus valgio šaukštą" tą idealą išduosime? (Jis)

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukoko šie Dirvos skaitytojai:

V. Ripskis, Evergreen Pk, 2,00
L. Pračkaila, Cicero 2,00
A. Zatkus, Lawndale 7,00
L. Almario, Lakewood 2,00
V. Knistautas, Cleveland ... 2,00
J. Jakubonis, Union Pier .. 2,00
S. Skirmantas, Los Angeles 1,00
B. Norvaišis, Cleveland ... 2,00
L. Kapeckas, Hartford 2,00
J. Narbutas, Stanbridge ... 1,00
J. Petronis, Los Angeles 2,00
A. Simontis, Bay Village... 2,00
J. Turčinskis, Chicago 1,00
A. Cieminis, Rochester 1,00
A. Varnas, Chicago 7,00
A. Gruzdaitis, Phoenix 1,00
J. Duda, Toronto 1,00
V. Kiaunė, Easton 2,00
J. Salasevičienė, Cleveland 2,00
A. Kukučionis, Warren 2,00
Liet. Saleziečių Centras ... 5,00
J. Trojanas, Maspeth 10,00
X.Y. Cleveland 5,00
Pas. Liet. Gydytojų S-ga 25,00
Liet. Golfo Klubas, Cleveland 20,00
M. Premeneckas, Westlake 7,00
J. Kleinaitis, Selma 2,00
K. Gudaitis, Warren 5,00
J. Tamošiūnas, Detroit ... 20,00
A. Benas, Cleveland 7,00
P. Pajogus, Detroit 2,00
V. Rusa, Australia 2,00
V. Skirmuntas, Kenosha ... 1,00
J. Urbšaitis, Cleveland 2,00
G. Žukauskas, Chicago 2,00
V. Bieliūnienė, Venezuela 5,00
L. Jurskis, Delran 2,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

KELIONĖ IR PRISIMINIMAI

Dr. S. TAMOŠAITIS

poros valandų duktė, dr. Aldona su šeima ir sūnus Vytautas mus pasitinka. Kuomet tik aplankau Clevelandą, visuomet mane apgaubia malonus, bet nekartą ir liūdni prisiminimai. Todėl čia noriu, nors trumpai, skaitytuos supažindinti ir priminti kaikiuriuos svarbesnius įvykius po antro pasaulinio karo Clevelando lietuvių gyvenime.

Karo audroms siaučiant Europoje ir žinant Lietuvos geografinę padėtį tarpe dviejų didžiųjų valstybių nacių Vokietijos ir komunistų Rusijos, prisibijojome, nors ir neutralitetą paskelbus ar Lietuva atsilaikys. Tarp dviejų girmų ir labai kietą grūdą sumala.

Lietuvos prez. A. Smetonai ir Juliaus šeimai 1942 metais apsigyvenus Clevelande, K.S. Karpius, Dirvos leidėjas ir redaktorius, tautinės ideologijos skleidėjas, inž. P.J. Židrys ir aš sudarėme trejukę, pagelbinę vienutę, prezidentui veikti, ne tik tarpe lietuvių bet ir amerikiečių. Didžioji JAV spauda plačiai aprašė prez. atvykimą Amerikon. Clevelande buvo užmegsti ryšiai su angliškos spaudos žurnalais, kurie palankiai aprašė prez. pareiškimus apie tragišką Lietuvos padėtį, ir to pasekoje įvairūs klubai ir organizacijos kvietė A. Smetoną pasakyti kalbą, ką jis noriai atlikdavo.

Clevelando lietuviai mielai priėmė Lietuvos pirmą ir paskutinį prezidentą ir jo pobūvius ir paskaitas gausiai lankė. Dar prez. viešint J. Bačiūno Tabor farmoje, iš didesnių lietuvių kolonijų suvažiavę veikėjai pramatę, kad srovių santykiai suprez. blogėja, išstojo iš ALT ir įsteigė atskirą organizaciją Lietuvai laisvinti pavadindami Lietuvai Vaduoti Sąjunga ir sudėjo gausias aukas.

Pasekmės stebėtina buvo geros, organizacija

greit išaugo. LVS skyriai įsisteigė visose JAV didesnėse lietuvių kolonijose. Kilo mintis išleisti anglų kalba parašytą dr. Owen J.C. Norem'o, buvusio JAV igalioto ministro Lietuvai, knygą Timeless Lithuania. A. Smetona vykdamas Amerikoną jautė, kad čia esančių lietuvių srovių vadai jam yra nepalankūs ir jo darbą trukdys.

A. Olis sakydavo -- dirbkime savo darbą neatsižvelgdami į priešiną srovių puolimus, žmonės mus remia. Olis buvo labai taktiškas, apgalvotai dalykus aiškino be įsikarščiavimo, be kaltinimų ar niekinimų kitų srovių veikėjų. Buvo aukštos kokybės diplomatas ir geras psichologas. Be Olis, dr. Biečio, Bačiūno, dr. Jonikailio, Smailio, ponios Sims -- Černauskaitės, Laukaičio, Trečioko, dr. Colnio ir kitų veikėjų K. S. Karpius nešė didžiulį našą. Tuomet aš buvau LVS centro valdybos pirmininkas, Karpius sekretorius, proviz. Smailis kasininkas ir P. Židrys narys.

Kaip minėjau tautininkai iš ALTos buvo pasitraukę ir užtai buvo barami. LVS knygų leidime, finansais lenktyniavo su ALTa ir tai kenkė bendram darbui. Skersbėjamas apsimus, tautininkai grįžo ALTon Oliui atstovaujant.

Man, eiliniam lietuvių spaudos stebėtojai labai džiugu žinoti, kad dabar turime tiek daug darbuotojų visame laisvame pasaulyje lietuvių gėriui dirbti; gydytojų, profesorių įvairiuose universitetuose dirbančių mokslininkų, inžinierių, teisininkų, dvasiškių, menininkų, rašytojų, žurnalistų ir gabių politikų; turime Lietuvai Fondą ir daugybę organizacijų. Visi su mažais nukrypimais, nežiūrint ideologinio ištikinimo, dirba lietuvių išeivijoje bujoti ir Lietuvai laisvę atgauti.

(Bus daugiau)

Dalis publikos Bostone surengtame tautos šventės minėjime.

S. Urbono nuotrauka

U.S. POSTAL SERVICE STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of August 12, 1970; Section 3685, Title 39, United States Code)		SEE INSTRUCTIONS ON PAGE 2 (REVERSE)
1. TITLE OF PUBLICATION Dirva		2. DATE OF FILING Oct. 1, 1971
3. FREQUENCY OF ISSUE Two times a week		
4. LOCATION OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION (Street, city, county, state, ZIP code) (Not printers)		
5. LOCATION OF THE HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printers)		
6. NAMES AND ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR PUBLISHER: VYTAUTAS GEDGAUDAS, 2808 Euclid Hts Blvd, Cleveland, Ohio 44118 EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS, 2808 Euclid Hts Blvd, Cleveland, Ohio 44118 MANAGING EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS, 2808 Euclid Hts Blvd, Cleveland, Ohio 44118		
7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given.)		
8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)		
9. FOR OPTIONAL COMPLETION BY PUBLISHERS MAILING AT THE REGULAR RATES (Section 132.121, Postal Service Manual)		
10. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 132.122, Postal Manual)		
11. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION		
12. PAID CIRCULATION		
13. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS		
14. OFFICE USE, LEFT-OVER, UNACCOUNTED, SPOILED AFTER PRINTING		
15. TOTAL (Sum of 11, 12, 13, 14, and 15 should equal net press run shown in 4)		

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRAŠYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIKŠIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

KAIMO BERNELIAI

Šalia Lietuvos istorijoje palikusių savo garbingus vardus eilės didvyrių atstotojo dar viena mūsų tautos tauri asmenybė -- Simas Kudirka, kurio vardas jau lygiai metai minimas viso laisvojo pasaulio spaudoje įvairiomis kalbomis. Jeigu įvykio pradžioje kai kas dar bandė suprastinti, sukasdieninti jo žygių į laisvę, tai dabar, po jo tokios didvyriškos laikysenos ir pareiškimų Sovietijos teisme, turėjo progos kiekvienas pripažinti Simą legendariu heroju, lietuvių tautos naujuoju didvyriu.

Nei vienos tautos laisvė neapsiena be kraujo aukų. Lietuva tokių aukų jau sudėjo tūkstančius, kuriuos okupantai masiniai žudė kankindami ir tebežudo net nedrįsusius ir nespėjusius pasipriešinti ir, kurių žudymo aplinkybių, įpuskutinio prašymo laisvės pasaulis neturėjo progos išgirsti. Bet Simui likimas lėmė paskutinį žodį tarti jų visų vardu, visos rusų pavergtos lietuvių tautos vardu, visų lietuvių laisvės šauksmą išnešti į laisvąjį pasaulį. Pasaulis išgirdo ir tas šauksmas -- Simo auka nežus be pėdsako.

Jis nebuvo koks aukštos kilmės inteligentas, aukštojo mokslo diplomais apsidailęs. Simas, kaip jis pats pasakė teisme kilęs iš neturtingos valstiečių šeimos, kurioje pirmoji vietoj buvo sta toma ne turtas, bet aukšta moralė, gryna sąžinė, kuriai buvo svetima veidmainystė ir sukčiavimas.

Čia man prisimena Vincas Krėvė Mickevičius, kuris iš savo patyrimo dažnai mėgdavo pa brėžti, kad sodžiaus berneliai kraujo auka išpirko Lietuvai laisvę praeitą kartą, kaimo berneliai išvaduos ją ir vėl. Miestiečiai prisitaisy, nubyres, kaip gyvenimo praktika rodo visais laikais ir visų tautų, bet kaimo berneliai atlaikys, anot jo.

Ir tikrai, iš tautų istorijos žinome, kad ne kas kitas, bet ūkininkai, žemdirbiai yra sveikiausia fiziniu ir dvasiniu požiūriu bei kūrybingiausia tautos dalis. Rusiškasis okupantas tai gerai žino, todėl okupavęs naują kraštą pirmiausia, griebiasi naikinti tą sveikiausią ir stipriausią patriotinį tautos elementą. Taip ir Lietuvoje buvo sugriautas neseniai nepriklausomybės laikais suklestėjęs žemės ūkis. Kūrybingasis ūkininkas išvartytas, paverttas kolchozo bau-

džiauninku, paklusnia darbo jėga. Jis net pats turi sau pirkti maisto ir eilė stovėdamas dažnai negavęs grįžti.

O tačiau, jei okupantas nebūtų sutrukdęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir sugriovęs gražiai išaugusių mūsų tautos politinių, ekonominių ir kultūrinių laimėjimų, šiandien Lietuva galėtų didžiulis ir prilygti pačioms iškiliausioms Europos tautoms. Sąmoningo, apsišvietusio ir kūrybingo ūkininko bolševikams nereikia, o tik tamsios darbo masės kuria jie

Lietuvos žemdirbius ir pavertė. Net ir komunistinė "Laisvė" New York'e leidžiama, tą liudną Lietuvos ūkininko dalį patvirtina š.m. rugpjūčio 27 d. numeryje, kur tarp kitko rašo:

"Beje, reikia pasakyti ir kaip kolkiečiai gyvena. Kiekviena šeima turi po plotą žemės, po 365 pėdas ilgio ir skersio, kur prisidodina visokių daržovių, laiko po karvę, kiaulę, po pulkelį vištų ir taip toliau. O kolkūkyje dirbdami gauna apie 100 rublių į mėnesį. Tai jiems ir užteka."

Bet paraudusi, sukolchozininkų gyvenimui nesuspajinusi "Laisvė" nepaminėjo, kiek dar iš jų pajamų okupantas atsiima duoklės ir ką jie gali nusipirkti už tą 100 rublių. Tai tik vergo darvinys, bet ne laisvos Lietuvos buvusio savarankiško ūkininko.

Lietuvos kaimas visais laikais buvo vertas išskirtinio dėmesio. Čia man prisimena poeto Leonardo Andriekaus žodžiai vieno parengimo proga pasakyti, "kad mes laimėjome mūšius prieš bermontininkus, galėjome didžiulis knygnešiais ir savanorių dvasia, tačiau sąžinėi susvyravus, Lietuvos kariuomenės vadas be pasipriešinimo sutiko okupantus rusus". Tą susvyravimą atitaisė Lietuvos partizanai, kuriu daugumą ir vėl sudarė sveikiausias ir patriotiškiausias mūsų tautos elementas -- Lietuvos kaime išaugęs jaunimas.

E. Čekienė

• **Grįžo Venezuelon** ir apsigyveno Caracas nuoširdus lietuvių draugas plk. lt. Luis Lammersdorf su žmona ponja Anita Bieliauskaitė Lammersdorf ir dukromis. Pirmame po sugrįžimo iš Washingtono susitikime, plk. L. Lammersdorf pareiškė Bendruomenės pirmininkui, štai ir vėl esame pasirošę per mano žmoną Jums kur tik galėsime, vieneriopai padėti.

Sekmadienis, 1971 m. rugsėjo 19 d. (šalta, lietus lyja).

Pasistiprinę gausiomis Dievo dovanomis iš Almos ir Valdo Adamkų malonės, išklausę mišų, kurias atnašavo kun. J. Vaišnys, S.J., pradėjome antros dienos posėdžius.

Ir šiam posėdžiui pirmininkavo dr. A. Butkus. Atidaromajame žodyje prisiminė vakarykštieji kalbą apie ALTos ir JAV LB-nės santykius bei veiklą, prisiminė pasakėčią apie du ožius, susitikusius ant liepto. Būti labai skaudu, jei susirėmę ožiai vienas ar abu įkristų į bedugnę. Būtų labai gerai, kad abu veiksniai eitų tuo pačiu lieptu bet ne iš priešingos pusės, o ta pačia kryptimi. Savo projektu jis to ir siekia.

PRIEŠMOKYKLINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS

Įvadinę paskaitą skaitė Z. Juškevičienė. Savo žodyje daugiausiai dėmesio skyrė vaikų darželių reikšmei ir mažo vaiko lietuviškam auklėjimui. Kvietė LB apylinkes daugiau dėmesio skirti jaunoms šeimoms ir ateiti su konkrečia pagalba jaunojo atžalyno lietuviškam auklėjimui. Paminėjo vaikų darželių veikiantį prie Cicero lietuvių parapijos. Darželyje yra 26 vaikai, iš jų 18 kalba lietuviškai, bet užsiėmimas pravedamas tik anglų kalba. Iš tokio darželio lietuvių jokia naudota nėra. Toks darželis nepadaeda tėvams auginti vaikus lietuviškoje dvasioje ir išmokyti lietuviškai kalbėti. Čia LB apylinkės valdyba turi atkreipti dėmesį ir reikalą pakeipti mums naudinga linkme.

Vaikams reikia žaidimo priemonių, idomių skaitinių, tinkamų plokštelių ir kt. Reikėtų pasirūpinti, kad žaislai būtų gaminami lietuviškais motyvais ir vaikas iš mažens prie jų priprastų. Mažiesiems labai svarbu turėti jiems tinkamų gerų skaitinių su vaizdinėmis iliustracijomis. Turime nepakankamai. Geros plokštelės yra ne pakeičiama priemonė mažųjų lietuviškam auklėjimui. Dabar turime tik vieną, reikėtų daug daugiau. Reikia prielietuvių radijo valandėlių įvesti trumpas vaikams programas. Taip būtų skiepijamas lietuviškumas ir vaikams įpratinami klausytis lietuviško žodžio.

DISKUSIJOS

JASAITYTĖ -- Tėvų vaidmuo vaikų auklėjime yra nepakeičiamas. Darželiai ir mokyklos tik padeda tėvams vaikams auginti. Priemonės yra labai svarbus faktorius vaikų auginime ir auklėjime.

PUŽAUSKAS -- Trūkstant priemonės galima būtų pasiskolinti iš okup. Lietuvos. Ten išleidžiama mažiesiems tinkamų ir gražių leidinių.

RASTENIS -- Kur mes esame? Amerikoje ar savame krašte? Prelegent-

ANTANAS JUODVALKIS

tė per daug užsiprasė. Mes negalime sukurti visą žaislų pramonę, kad mažiesiems galėtumėm gaminti lietuviškas motyvais žaislus. Vieni tėvai vaikuose sugeba sukelti meilę ir domėjimąsi lietuvių, kitiems nepavyksta. Visu tėvų norai yra geri, bet ne visiems pavyksta pasiekti tų pačių rezultatų. Visais laikais visuomeninio darbo darbininkų nebuvo didelis procentas. Visada buvo tylioji dauguma.

JASAITYTĖ -- Juškevičienė išskėlė gerų minčių, bet dauguma jų nepraktiškos. Reikia, kad visi įsijungtų į kūrybinį darbą, ne vien tik LB vadovai. LB vadovai skatina visus į kūrybinį darbą, kaip kas sugeba ir išgali. Išveždami knygas iš okup. Lietuvos, sužlugdysime savųjų kūrybą.

TURŪTA -- Paliestas svarbus klausimas. Okup. Lietuvoje yra išleistų gerų ir praktiškų priemonių ir reikėtų jomis pasinaudoti. Vietoje taip pat daug yra padaryta ir toliau daroma, reikia laiko ir kantrybės.

NASVYTIS -- Vaikams geros plokštelės labai svarbi priemonė. Žaislų idėja gera, bet reikia eiti per amerikietišką žaislų pramonę. Jei idomų žaislų lietuviškais motyvais suprojektuotų, amerik. pramonė priimtų ir išleistų į rinką. Bet tokie žaislai niekad neatsvers kaubiškųjų žaislų įtakos. Visi norim vaikus užauginti lietuviškai, bet ne visi vienodai pavyksta. Nesugebantiems ar nepajėgiantiems tėvams reikėtų ateiti į pagalbą organizuotai.

GAIDA -- Lietuviškų vaikų darželių reikia.

ŠIMKUS -- Mes čia kalbame apie auklėjimo priemones ir būdus, bet pamirštame tėvus, kurie lietuvišku vaiko aulėjimu nesirūpina. Kaip reikia prie tokių tėvų prieiti, kad jie daugiau rūpintųsi savo prieauglio lietuviškumu. Varno Montessori vaikų nameliuose veikia lietuviškas vaikų darželis, bet neturi pakankamai lietuvių vaikų. Kaip paskatinti jaunuosius tėvus, kad savo prieauglį leistų į lietuvišką darželį?

JUODVALKIS -- Priemonių turime, tik gal nepakankamai. Yra vaikų laikraštėlis Eglutė. Mokyklose vaikų yra apie 3000, o kiek prenumeratorių turi Eglutė? Svarbu lietuviškų vadovėlių ir kitų skaitinių geras apipavidalinimas ir išleidimas. Lietuviška knyga neturi prasčiau atrodyti, kaip amerikietiškoji. Trumpinti tekstus negalima. Vaikas skaitydamas lietuviškas knygas praplečia savo žodyną, o "komikais" to pasiekti negalima.

Jaunoms šeimoms į talką geriausiai galima ateiti raginant juos kurti vienoje vietovėje. Visi žinom, kad senosios lietuviškos bazės daug kur kapituliuoja prieš spalvotųjų spaudimą ir

traukiasi į priemiesčius. LB vadovų pareiga išdirbti planus ir raginti jaunavedžius ir bėgančiuosius kurtis nurodytose vietovėse. Kur įsikurs 50-100 šeimų, ten lietuviško išsilaikymo klausimas išsprendžiamas. Galima bus įteigti parapiją, mokyklą, darželį, jaunimo centrą. Lietuviškumas tokioje aplinkoje bujos, kaip kad iki šiol klestėjo senose lietuvių kolonijose.

JASAITYTĖ -- Jei įsivešime knygas iš okup. Lietuvos, ką darys mūsų jaunieji poetai ir rašytojai? Jų raštų niekas neįšleis ir neskaitys. Užmūšime savuosius kūrėjus.

BARZDUKAS -- Išėjvija yra tautos dalis. Ar ji turi eiti sau, o tauta, sau, ar laikyti ryšį ir eiti kartu su tauta? Čia yra filosofinis klausimas ir reikalingas išsamesnės ir gilesnės studijos. Žmonės atvyksta iš tėvynės pavieniui ir grupėmis, iš čia taip pat nuvyksta į tėvynę. Šioks toks ryšys yra ir jo sustabdyti neįmanoma ir nereikia.

Šis bei tas

Yra mūsų darbuose tariamųjų smulkmenų, kurių svarbumą kažkaip praeitima, betgi sakoma, ir didžiulė jūra susideda iš mažųjų lašelių. Tad vertinkime ir tuos lašelius.

P. Jaunimo kongreso ruošia jau įsibėgėjo, spauda mirga įvairiomis žiniomis. Dėmesys kyla, gal ir daugelį jaunimo pasiekia atgarsiai apie rengėjų posėdžius, svarstymų temas, nutarimus. Štai skaitome, kad būsia paskaitų ir simpoziumų. Juk šis ilgakas ir griezdiškai nesklaidus svetimžodis jau buvo vieno kalbininko išverstas lietuviškai, argi rengėjai nesidomi savo kalbos gryninimu? O Jaunimo kongresas kaip tik šaukiamas -- lietuvių bei ugdyti! Tad visos sūlės ir sagos, visi metmenys ir apvada turi būti lietuviški. Svetimas žodis paliktinas tik ten, kur savo pakaitalo dar neturime. Jeigu kongresan atvykęs jaunuolis daugiau ir nieko neįsidėmė, tai -- programos žodžiai vis tiek jam įsikals galvon savaime ilgesniam laikui, todėl jie turi būti pavyzdiniai, nespiauną su tautiniais tikslais.

• Clevelande statomi nauji Lietuvių namai. Džiugu, kad mūsų telkiniai dar nesilpsta, o tvirtėja -- bando giliau įsigyventi. Deda pagrindus mūsų šaliai veiklai plėsti bei ugdyti. Savi namai paprastai daug pagelbi tautiniam ir kultūriniam judėjimui. Pvz. Chicagoje Jaunimo Centras daug nusipelnė mūsų gyvybės ugdymui, o ypač jaunimui -- rinktis draugien ir mokyti, pritapti prie saviškių šeimų ir neartinti nuo lietuviškų reikalų.

Naujas tautines pastoges ruošiant itin jautru, kad greta inžinierių ir finansistų, bendradarbiais būtų pakviesti ir kalbos išminčiai: kad visa, kas tik įmanoma, čia tą lietuvių bei atspindėtų, kad neliktų kur klaura spraga ar svetimai dėmė. Bent savų švenčių sueigų pastogė, kaip pavyzdinė vietoj -- privalo visa liudyti, kad mūsų kalba yra tikrai turtinga ir ją galima viską išreikšti, nusakyti, pavadinti. Net ir kasdieniškai įprastus svetimžodžius čia derėtų savaip nusakyti parodyti, kad turime tinkamą žodį. Pvz. salė -- kodėl nevadinti menė arba svetainė? O ypatingai ausį pažeidžia numatyta patalpa -- sėdyčia... Kai kas mano, kad Lieuvietas žodis buvo visuotiniai vartojamas, Tai klaida. Tik daugiau nutautusiose apylinkėse (prie dvarų ar miestų) to žodžio gyventa, o kur buvo likusi grynesnė kalba -- niskas nė caro laikais jokios seklyčios neavartojo. Tai kam dabar pvz. aš turiu įsivesti savo šnekos naują slavizmą? O jau ypač nedora Amerikoj gimusiame ir užaugusiam jaunimui dar teikti šią slavybę, kaip "lietuviškos tradicijos" brangintą ir iškilmingoj vietoj atkištiną perlą? Jei pajėgėme nusikratyti visuotinesnių skolinių, kaip griekas, zerkolas, sūdžia, gazieta, argi mums dar bereikia plikbajorių seklyčios?

• Įvairios jaunimo draugijos yra vyrėsiųjų globoje. Taip jaun. karta glaudžiau surišama su savo bendruomene, turi progos gyviau pažinti praeitį, savo tautos dabartinius reikalus. Todėl vyresniųjų pareiga -- visas priemones panaudoti tam tikslui, nes svetimi elementai savaime iš visapus skverbiasi ir lengvai sąmonėje bei vaizduotėje įsigali, toli nuo Lietuvos gyvenant, Svetimi dalys įsitrafcinis ir be tėvų paramos.

O štai skaitome Tėv. Žib.: "Ateitininkų Tėvų komiteto rengiamas tradicinis Havajų vakaras". Net tradicinis, argi drįgnėm apsi-ryta? Iš kur mums havajiškos tradicijos? Bent tėvams reikėtų pa-našų nesąmonių vengti. Ar savi vietovardžiai negana gražūs ir neprasmingesni? Pvz. Pažaislis, kur ateitininkai pačioj tradicijų pradžioj mėgo išskylauti, gegužinėse menu grožėtis ir sykiu pasilinks-minti... Ogi Palanga, kur įvyko reikšmingoji konferencija su misterijos vaidinimu prie Birutės kalno, kur Baltijos pajūrių įspūdingas ežyns vakare su degalais pražygiavo... Irgi Anykščiai su gražiais šilais ir dailiom upelėmis, su nemirtingais A. Baranauko grybais bei paukščiais -- tiesiog užu širdies stveria! Panevėžys, kur išmintingo kun. Lindės Dobilo pėdsakai tebešvyti... Maironio apdainuoti Raseiniai ar Šešupė, St. Šalkauskio šiauliai (ten 13 a. lietuviai sumušė įsibrovėlius kalavijuočius)...

Tai gi, mieli tėvai ir vyresnieji, globokime savo jaunimą išmintingai. Kad nebūtų mūsų lietuviškumas tik žodžiuose, o ne darbuose.

Laiškas is Lietuvos

ISTORIJA VERTA
SOLŽENICINO
PLUNKSNOS

Kaune, Lietuvių g-vėj N. 10. Lietuvos teisėjas Simonas Žilinskas turėjo nuosavą, dviejų aukštų, mūrinį namą, kuriame gyveno su savo žmona Natalija Žilinskiene. 1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą, teisėjas Žilinskas su žmona buvo ištremti į Sibirą. Prieš ištremimą Žilinskas pasikvietė savo pažįstamą, advokatą Vilių Burkevičių, apsigyventi jo namuose, antroje aukšte, ir prašė prižiūrėti namą. Burkevičius pasiūlymą mielai priėmė ir su savo didžiule, moksline biblioteka persikėlė į erdvų Žilinskių butą gyventi. V. Burkevičiaus biblioteka buvo viena didžiausių mokslinių bibliotekų Lietuvoje. Jisai mielai leisdavo ja naudotis studentams, profesoriams, mokslininkams. Lietuvos nepriklausomybės laikais V. Burkevičius buvo "Knygos Mylėtojų" draugijos narys. Jis parašė keletą mokslinių darbų, padėdavo jauniems talentingiems žmonėms pasiekti aukštąjį mokslą. Gyveno vienišas, buvo užimtas tik mokslu, knygomis ir savo profesija. Išvežus Žilinskus bolševikai nacionalizavo namą. Bet adv. V. Burkevičiui leido toliau jame gyventi.

Po kelių metų Natalija Žilinskiene grįžo iš Sibiro į Kauną be vyro, nes Žilinskas mirė tremtyje. Žilinskiene apsigyveno savo namuose, kur pavargusi, iškančianti, tikėjosi pasilsėti, ypač, kad jos nacionalizuotas namas buvo jai administracine tvarka, su gydytojo Makausko pagalba, keistu būdu, sugrąžintas.

Makauskų šeima susidėjo iš gydytojų: gyd. Antano Makausko, jo žmonos Elenos, einančios vyr. gydytojos pareigas Tuberku. Sanatorijoje, jų dukters Žilvilės Čepulienės -- ginekologės, pastarosios vyr. Aloyzo Čepulio, dirbančio asistentu infekcijos ligų katedroj, Kauno medicinos institute. Makauskai buvo iš seniau pažįstami su Žilinskais. Normaliai imant, jie turėtų nelaimingą, grįžusią iš tremties našlę, globoti ir jai padėti.

Gyd. Makauskas ir pradėjo ją savaip "globoti", nuolat ją bauginamas ir aiškindamas, kad jai būtų saugiau gyventi jeigu jos namas būtų perrašytas jo, Makausko, vardu, nes namas būtų tai buvo jai grąžintas neteisėtai. Makausko įbauginta, prikalbinta, Žilinskiene su tuo Kauno notarinėje kontoroje sudaryti fiktyvią pirkimo ir pardavimo sutartį, pagal kurią Žilinskiene neva pardavė gyd. Makauskui namą už 55.000 rublių (senais pinigais). Žilinskiene tų pinigų niekados nematė.

Makauskui tapus namų "savininku" Žilinskienei jos name kambario neatsirado. Ji buvo privirsta persikraustyti į negyvenamą patalpą prie laiptų. Makauskas ir čiane laimingai moteriai nedavė ramybės. Bijodamas, kad Žilinskiene kam nors nepasiskųstų dėl namų fiktyvinio pardavimo, pradėjo ją kalbinti išvažiuoti į Argentiną, pas seserį. Jis jai

Taip atrodė adv. Viliaus Burkevičiaus kambarys, kuriame jis mirė 1971 m. kovo 8 d. Kaune, Lietuvių g. Nr. 10.

net išrūpino reikalingus dokumentus kelionei. To kiu būdu Žilinskiene apleidė savo namus ir Lietuvą.

Jai išvažiavus į Argentiną Makauskų šeima negalėjo paslėpti savo džiaugsmo. Dabar gyd. Makauskas jautėsi tikras Žilinskių namų savininkas. Tik jį varžė nuo seniau gyvenantieji šitame name, advokatas Vilius Burkevičius ir invalidas Juozas Kriščiūnas su žmona. Jis ir pradėjo veikti prieš juos.

Pirmiausia jis pareikalavo, kad adv. Burkevičius paliuosuotų antrąjį aukštą ir persikeltų gyventi į du mažesnius kambarius, pirmame aukšte, kuriuose Burkevičiaus didelė biblioteka negalėjo sutilpti. Nepadėjo advokato aiškinimai ir prašymai palikti jį antroje aukšte, ypač, kad Makauskų šeima turėjo pakankamai gyvenamo ploto, Makauskas be pasigailėjimo pats išmetė didesnę knygų dalį į malčinę, kur visos knygos nuo drėgmės sugedo.

Su kitu nuomininku, 87 metų invalidu Kriščiūnu ir jo senute žmona, Makauskas su žento ir dukters pagalba, susitvarkė dar greičiau. Jau nieji Čepuliai išibrovė į vieną iš dviejų senukų kambarių, rankšluosčių surišo senuką, uždėdami jam ant galvos priegaltį ir kartu su senute ištūmė į kitą jų kambarį su visa senukų manta. Po tokio barbariško ir neteisėto iškraustymo, invalidas iškėlė liaudies teisme Čepuliams bylą, bet Čepulis "panaudojo visas priemones", kad Kriščiūnas nuo savo ieškino atsisakytų.

Atrodytų, kad gydytojų šeima galėtų dabar nusiraminti ir pradėti taisykliai gyventi. Bet kur tau! Jiems vis dar kliu-

dė 86 metų advokatas Vilius Burkevičius, sunkus ligonis. Jie žinojo, kad Burkevičiaus sveikatos stovis buvo labai rimas. Jis buvo reikalingas pašalinės priežiūros, nes turėjo sunkioj formoj širdies infarktą, pakėlė dvi rimtas operacijas, nevaldė dešinės rankos, negalėjo apieisti lovos. Todėl tikėjosi, kad tuose mažuose kambariuose Makauskas paliks jį ra-

tyti perduoti kambarį ieškovei. Advokatas Burkevičius padavė liaudies teismui prašymą atidėti sprendimo vykdymą. Visų dideliame nuste-bimui teisėja Jakonienė nepaprastai greitai išžiūrėjo Burkevičiaus prašymą ir nusprendė jį atmesti. O teismo vykdytojas Šaltis tuoj išpėjo Burkevičių, kad jau sekančią dieną, tarp 12 ir 17 valandos jis atvyksias į butą vykdyti sprendimą.

Vykdydmo dieną Burkevičiaus atstovas iš patryto išvyko į Vilnių su skundu Aukščiausiam Teismui, o pastarojo pirmininkas, susipažinęs su skundu, čia pat išdavė raštą dėl Kauno teismo sprendimo sustabdy-mo. Gavęs šitą raštą, Burkevičiaus atstovas skubiai išsivežė jį į Kau-

na. Bet Kaune įvykiai vystėsi pagreitinu tempu; nežiūrint to, kad teismo vykdytojas Šaltis, Burkevičiaus prašomas, iškart sutiko atvykti į butą 16 val, tai yra tuo metu, kada pas Burkevičių bus slaugė, kuri padės jam persikraustyti į kitą kambarį. Tačiau Čepuliai su žinoję apie Burkevičiaus atstovo kelionę į Vilnių, kažkaip paveikė Šaltį atvykti pas Burkevičių jau prieš 12 val., taigi ankščiau Kauno liaudies teismo nustatyto laiko.

Burkevičius gulėjo lovoj vienas, kada staiga išiveržė į jo kambarį keli žmonės, jėga pakėlė jį iš lovos, ištūmė vos gyvą ligonį į gretimą šaltą kambarį, išgrūsdami kartu lovą, knygas ir daiktus. Tokiu būdu, kada 12 val. 40 min. grįžo iš Vilniaus Burkevičiaus atstovas su Aukščiausio Teismo raštu, kad Kauno liaudies teismo sprendimas sustabdomas, jis rado tą sprendimą jau pilnai įvykdytą.

Pusgyvis Burkevičius gulėjo šaltame, dulkėtame kambari, tarp išmėtytų knygų ir daiktų, prie jo lovos negalima buvo net prieiti. Sunkus ligonis negalėjo to visko pakelti, drebančiomis lūpomis jis vos suprantamai skundėsi, kad kažkokie svetimi žmonės tampė jį pati ir mėtė jo daiktus. Po to įvykio jo sveikatos stovis kasdieną ėjo blogyn. Kambari baldai buvo taip sumesti, kad prieiti prie ligonio lovos reikėjo perlpti stalą.

Devintą dieną po teismo sprendimo vykdymo advokatas Burkevičius pasijuto labai blogai. Greitosios pagalbos gydytojas konstatavo smegenų smūgį. Ligonio stovis vis ėjo blogyn, išgelbėti jo jau nebuvo galima. Adv. Vilius Burkevičius mirė kovo 8 dieną.

Slaugė nuplovė velionį, aprenė ir turėjo skubėti į savo nuolatinių darbų. Po dviejų valandų grįžusi pas velionį, ji, stengdamasi atrakinti duris, staiga išgirdo griežtą šūktelėjimą: stok! Slaugė išsigando. Už jos nu-garos stovėjo nepažįstamas vyras, kuris prisistatė kaip Kauno prokuroro padėjėjas Belovas. Jis pranešė, kad Burkevičiaus mirties priežastis nežinoma, todėl reikia lavoną vežti skrodimui. Slaugė paaiš-

turi perduoti kambarį ieškovei. Advokatas Burkevičius padavė liaudies teismui prašymą atidėti sprendimo vykdymą.

Visų dideliame nuste-bimui teisėja Jakonienė nepaprastai greitai išžiūrėjo Burkevičiaus prašymą ir nusprendė jį atmesti. O teismo vykdytojas Šaltis tuoj išpėjo Burkevičių, kad jau sekančią dieną, tarp 12 ir 17 valandos jis atvyksias į butą vykdyti sprendimą.

Vykdydmo dieną Burkevičiaus atstovas iš patryto išvyko į Vilnių su skundu Aukščiausiam Teismui, o pastarojo pirmininkas, susipažinęs su skundu, čia pat išdavė raštą dėl Kauno teismo sprendimo sustabdy-mo. Gavęs šitą raštą, Burkevičiaus atstovas skubiai išsivežė jį į Kau-

na. Bet Kaune įvykiai vystėsi pagreitinu tempu; nežiūrint to, kad teismo vykdytojas Šaltis, Burkevičiaus prašomas, iškart sutiko atvykti į butą 16 val, tai yra tuo metu, kada pas Burkevičių bus slaugė, kuri padės jam persikraustyti į kitą kambarį. Tačiau Čepuliai su žinoję apie Burkevičiaus atstovo kelionę į Vilnių, kažkaip paveikė Šaltį atvykti pas Burkevičių jau prieš 12 val., taigi ankščiau Kauno liaudies teismo nustatyto laiko.

Burkevičius gulėjo lovoj vienas, kada staiga išiveržė į jo kambarį keli žmonės, jėga pakėlė jį iš lovos, ištūmė vos gyvą ligonį į gretimą šaltą kambarį, išgrūsdami kartu lovą, knygas ir daiktus. Tokiu būdu, kada 12 val. 40 min. grįžo iš Vilniaus Burkevičiaus atstovas su Aukščiausio Teismo raštu, kad Kauno liaudies teismo sprendimas sustabdomas, jis rado tą sprendimą jau pilnai įvykdytą.

Pusgyvis Burkevičius gulėjo šaltame, dulkėtame kambari, tarp išmėtytų knygų ir daiktų, prie jo lovos negalima buvo net prieiti. Sunkus ligonis negalėjo to visko pakelti, drebančiomis lūpomis jis vos suprantamai skundėsi, kad kažkokie svetimi žmonės tampė jį pati ir mėtė jo daiktus. Po to įvykio jo sveikatos stovis kasdieną ėjo blogyn. Kambari baldai buvo taip sumesti, kad prieiti prie ligonio lovos reikėjo perlpti stalą.

Devintą dieną po teismo sprendimo vykdymo advokatas Burkevičius pasijuto labai blogai. Greitosios pagalbos gydytojas konstatavo smegenų smūgį. Ligonio stovis vis ėjo blogyn, išgelbėti jo jau nebuvo galima. Adv. Vilius Burkevičius mirė kovo 8 dieną.

Slaugė nuplovė velionį, aprenė ir turėjo skubėti į savo nuolatinių darbų. Po dviejų valandų grįžusi pas velionį, ji, stengdamasi atrakinti duris, staiga išgirdo griežtą šūktelėjimą: stok! Slaugė išsigando. Už jos nu-garos stovėjo nepažįstamas vyras, kuris prisistatė kaip Kauno prokuroro padėjėjas Belovas. Jis pranešė, kad Burkevičiaus mirties priežastis nežinoma, todėl reikia lavoną vežti skrodimui. Slaugė paaiš-

J. GRAUDA

Ievos obuolys

Tai paprasta ir graudi kolūkinė istorija. Čia nieko nėra patetiškai bibliško ir neieskokite čia Adomo obuolio, apie kurį, net per visą knygą, porina tarybinis rašytojas Sluckis.

Ir bepigū jam porinti apie Adomo obuolį. Juk jis kolūkyje lažo nėjo ir mūsų atpasakojamame prietykyje nedalyvavo.

O mes atpasakojame prietyki toki, koks jis atpasakotas tarybinėje spaudoje, kuri pasipiktino Ievos išdaiga. Esą, ta tarybinė Ieva iki šiol neįsisavinę kolektyvinės nuosavybės sąvokos.

Trumpai - drūtai istorija tokia:

Kolektyvinėje farmoje nepaprastai užderėjo obuoliai. Lūžta net obelių šakos sode. O dėti derliaus nėra kur! Neperka obuolių, nes rajono supirkimo artelė išpildė savo užpirkimo planą ir ilsisi ant atsiektų normų laurų.

Iki miesto krautuvų toli. Pagaliau, pagal kolektyvinės farmos darbo grafiką, nenumatyta farmos pareigūnams bei autotransportui trunkantis dulkinais keliais ir ieškoti miestuose pirkėjų savo obuolių derliui. Netgi pavojinga daužytis po miesto krautuves ir sidlyti savo obuolius. Ne tik kad apkaltins darbo grafiko laužymu, bet dar patrauks atsakomybėn už mėginimą spekuliuoti farmos obuoliais. Obelių šakos lūžta, vaisiai byra ant žemės ir pūva. Kaltas sodas, kad išsišoko derliaus perviršiu, kurio nėra kur dėti.

Kolūkio pirmininkas pasitarė su agropareigūnais ir nutarė:

-- Šerti obuoliais farmos kiaules!

Mat, farma turėjo ir kiaulidę.

Tarp kiaulių šėrikių buvo Ieva. Jos Adomas buvo kažin kur pabėgęs nuo santuokos ir alimentų. Ieva turėjo tris vaikučius, liubė kiaules ir iš to darbo mito pati ir jos vaikučiai.

Kada į jos rankas pateko visas krepšys obuolių, kuriuos reikėjo sukapti, lyg bėralą, kiaulėm šerti, moteriškė net nušvito.

-- Tai skanėstas mano trejetui, -- pagalvojo ji apie savo vaikus.

Ieva išdėjo į sijono kišenę tris obuolius, o ketvirtą įsikando ir gardžiavosi juo.

Nebeturėjo Ieva savo Adomo ir pati gardžiavosi obuoliu...

Čia prisėlino kolūkio pirmininkas su liudininku ir nutvėrė kiaulių šėrikę kiaulių obuolį bekramtančią. Iš papurusių sijono kišenių atrado ir kolūkio turto vagystę: tris obuolius...

Tarybinė spauda su pasipiktinimu aprašė "necocialų" kiaulių šėrikės elgesį. "Nejaugi ji nesupranta, kad tie obuoliai nepriklauso jai, bet kolektyvui?" -- paklausė teismo korespondentai. Redaktoriai su jais sutiko ir idėjo, kitoms kiaulių šėrikėms išpėti, Ievos bylos aprašymą.

kino, kad per visą naktį prieš ligonio mirtį, būdė gydytojas ir ligoninui mirus parašė pažymėjimą apie velionio mirties priežastį. Belovas pakuždėjęs su Čepuliu vis dėlto kategoriškai pareiškė, kad paimis lavoną skrodimui. Kaimynai sužinoję apie advokato Burkevičiaus mirtį susirinko prie durų, atsirado ir milicininkai. Belovas paprašė susirinkusius padėti išnešti lavoną į koridorių, bet niekas nepajudėjo iš vietos. Tą juodą darbą atliko pats Čepulis su nepažįstamu vyru. Pusiau aprenktas lavonas buvo įmestas į sunkvežimio kėbulą ir išvežtas į morgą. Ten gydytojai atsisakė daryti skrodimą, kadangi velionis mirė gydytojui prie jo esant.

Slaugė grįžusi pas Belovą prašė nuimti antspaudus nuo velionio kambario durų, kad galėtų jį sutvarkyti, kol atves velionį, bet Belovas buvo nepermaldaujamas, neleido net velionio drabužių paimti iš kambario. Tokiu būdu V. Burkevičiaus kūnas visą dieną gulėjo morge, net negalima buvo surengti laidotuvių. Tik sekančią dieną Kauno notarinės kontoros vyriausias notaras įsakė Belovui atidaryti kambarį, kadangi palikimo apsauga neįeina į prokuratūros kompetenciją.

Kad Makauskų šeima

stengėsi visais būdais išvežti velionį iš namų, tą galima paaiškinti tuo, kad jie norėjo savo besialyšką elgesį paslėpti, nes žinojo, kad į Burkevičiaus laidotuves ateitų daug žmonių, kurie savo akimis pamatytų, kokiose sąlygose praleido savo paskutines gyvenimo dienas tas garbingas, kultūringas žmogus, ir aišku, tada suprastų, kas buvo dėl tos pagreitintos mirties kaltas. Bet visai neaišku, kas per magišką galią ta Makauskų - Čepulių šeima turėjo, kad mokėjo palenkti savo naudai ne tik atskirus asmenis, bet ir komunistines "teisingu-mo" įstaigas, kurios be atodairios laužė dargi sovietų įstatymus, tuo būdu padedamos piktadariams gydytojams Makauskams sunaikinti gerą lietuvių žymų kultūros veikėją, nusipelnusį Lietuvai žmogų -- Vilių Burkevičių ir jo palikimą -- vertingą lietuvišką moksline biblioteką, kurią velionis per visą savo gyvenimą kruopščiai rinko, tikėdamas ją palikti ateinančioms kartoms. (vml)

REIKALINGA
ŠEIMININKĖ

Šv.Jurgio-parapijos klebonijai Clevelande reikalinga šeimininkė. Dėl sąlygų skambinti klebonui kun. B. Ivanauskui, telefonu (216) 431-5794.

Sukaktuvėninkas dr. Henrikas Brazaitis

DR. H. BRAZAIČIO DVIGUBOS SUKAKTIES PROGA

Prieš dešimtį metų Dirvoje skaitėme straipsnį, pavadintą: "Už tautinį išsilaikymą ir valstybinį susidrausminimą". Straipsnis buvo išspausdintas dr. Henriko Brazaičio 50-ties metų amžiaus sukakties proga. Šiomis dienomis dr. H. Brazaitis atšventė 60-ties metų sukaktį. Ta proga man atrodo pirmiausiai labai įdomu ką apie jį Dirvos redaktorius rašė prieš 10 metų ir pažūrėti, kas solenizanto gyvenimo, jo galvojime ir jo gyvenamoje aplinkoje pasikeitė ir kas išliko iki šios dienos.

Tuomet Dirvoje buvo taip parašyta:

"Daug kas nusiskundžia, kad iškydę į svetimus kraštus pradedam pasimesti: daromės dar didesni individualistai, nebepripažįstam ir nebeklausom jokių savų valdžių, nebepaisom ir mus, kaip lietuvių ipareigojančių normų. Be to, pro tuos skundus prasikiša ir tokių pavyzdžių, kurie mus kad ir be žodžių verčia susimąstyti, pasukti atgal ir pareigas atlikti.

Tokių gerų pavyzdžių clevelandiečiai turi dr. Henriką Brazaitį, šį trečiadienį švenčiantį savo 50 metų amžiaus sukaktį, o su savo ponia Tamara Brazaitiene tą pačią dieną 21 vedybinių metų sukaktį.

Girdėjau, kad čionykščiai clevelandiečiai gydytojai dr. Henriką Brazaitį vadina valstybininku. Esą, jis visada aktyviausiai pasisako už visą tai, kas kelia mūsų tautinį išsilaikymą ir primena valstybinį susidrausminimą. Jis bendruomenininkas, lietuviškos mokyklos siekėjas, jis visų lietuviškų darbų rėmėjas ir nuolatinis svečias lietuviškuose rengimuose.

Tokių pavyzdžių mums reikia. Džiaugiamės, kad jų turime ir jais pagrįstai didžiujamės. O ypač kada jie švenčia ir neeilinę gyvenimo sukaktį.

Dr. Henrikas Brazaitis yra augęs žinomo veikėjo, valstybininko ir teisininko Povilo Brazai-

čio šeimoje. Tėvas Lietuvos valstybiniam gyvenime yra ėjęs įvairias atsakingas pareigas, kaip Teisingumo ministerijos viceministerio, generalinio sekretoriaus ir kitas. Aišku, kad čia ir sūnui buvo nemažai progų ties daugeliu klausimų susimąstyti ateities kelią pasirenkant.

Dr. H. Brazaitis yra baigęs Aušros Berniukų gimnaziją ir 1936 metais Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos skyrių. Būdamas studentu priklauso Fraternitas Lituanica medicų korporacijai. Buvo Medicinos fakulteto anatomijos katedros asistentu ir Raudonojo Kryžiaus Chirurginių klinikų asistentu pas prof. J. Kanauką.

Gyvendamas Vokietijoje kaip gydytojas-chirurgas dirbo Augsburgio tremtinių ligoninėje. Į JAV-bes atvyko 1949 m. Čia reikalingą praktiką atlikęs ir išlaikęs reikalingus egzaminus nuo 1956 m. gyvena prie Clevelando ir verčiasi medicinos praktika. Dvejus metus yra buvęs lietuvių gydytojų draugijos vicepirmininku.

Dr. Henriko ir Tamaros šeimoje auga dvi dukterys Gražina ir Kristina, kurios lanko lituanistinę mokyklą, dažnai parengimuose deklamuoja, šoka ir vaidina, taip pat išjungdamos lietuvių jaunųjų veiklą. b.g.)"

Džiugu pastebėti, kad ir šiame savo gyvenimo dešimtmetyje dr. H. Brazaitis išliko aktyvus visuomenininkas. Jis vėl buvo išrinktas JAV ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininku. Šiuo metu yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas visuomeniniams reikalams.

Dar maloniau pabrėžti, kad tą pačią dieną 31 metų vedybinio gyvenimo sukaktį švęsdami Tamara ir Henrikas Brazaičiai iš tiesų gali džiaugtis savo šeimos artumu. Pasirodė, kad galima būti ir geru profesionalu - specialistu ir aktyviai reikštis lietuviškoje veikloje, ir rasti laiko savo šeimai.

ŠVELNIOŠ AIŠVYDO PASAKOS

JURGIS GLIAUDA

Antanas Giedrius - Giedraitis lietuvių vaikų literatūros kūrėjas veteranas. Laisvoje Lietuvoje jis redagavo populiariausią vaikų laikraštį "Saulutę". Jis parašė apie dvidešimtį knygų vaikams. Jo kūrybos apimtyje sutelpta įvairūs žanrai: pasaka, didaktiniai apsakymai, scenos kūrinių, suasmeninti prietiekiai, vaikiškų istorijų prisiminimai... Giedrius mėgsta gamtą. Jis išgyvena gamtoje, ir su švelniu humoru, su nuostabių pastabumu, atskleidžia savo skaitytojui medžių, vabalų, gyvulių, naminių ir laukinių paukščių gyvenimą. Savo personažus autorius pristato labai humaniškus, santūrius, dažnai net kilnius ir šviesius "pasaulėžiūrus". Giedriaus knygos sutelkia savyje visas tas šviesias savybes, kurias vaikams labai pravartu pažinti ir išsivirti. Ta prasme Giedriaus knygos yra didaktiškos.

Bet didaktika lieka nepagaunama, neapčiuopiama, kada autorius patraukia skaitytojo dėmesį savo personažų nuotykiams ir jų išgyvenamomis istorijomis. Dėstydamas liejasi dailia, pasakojimo meno prisotinta srove. Personažų interesai ir temperamentai iš karto pagauna vaiko dėmesį ir, nelyginant geriausių vaikų pasakotojų keliais, įveda skaitytoją į nuostabių savo herojų pasaulį. Autorius neieško įmantrių pasaulių, nei jis domisi prašmatniais nuotykiams. Anaip tol, jo scena, kur išsidėsto knygos intriga, yra lietuviškas kaimas, žalios pievos, kuklios bakūžės, tvenkiniai ir nuostabių takelių, vedantieji už trobelių kiemų. Ten jau atsiskleidžia nuostabiųjų avantiūrų kraštai. Tik drąsiai drįsta ten nukeliauti. Šiaip gi knygos hero-

Pasigėrėjimas ir pagarba pirmiausiai priklauso poniai Tamarai, tad sveikinam ir Ją bei Jos šeimą šios vedybinės sukakties proga!

Mielam Henrikui dar bū lietuvių visuomeninėje dar daug nusimato, nes, deja, apie ką Dirva rašė prieš 10 metų, tebėra ir dabar aktualu. Šiandien jau ir pats žodis "valstybininkas", kuriuo clevelandiečiai lietuvių gydytojų charakterizavo savo kolegos visuomeninę veiklą, jau nebeatitinka anuometinę prasmę. "Valstybininko" sąvoka suskilo į du kraštutinius -- "už tautą" ir "už valstybę".

Tad ir linkime garbingos 60 metų sukakties proga Solenizantui konkrečioje veikloje siekti, kad išsiskyrusių pažiūrų kraštutinių šalininkai surastų bendrą kalbą siekdami savų idealų ir darbą dirbtų jei ne kartu, tai bent vieni kitiems netrukdydami. (a.b.)

jai tik pasikalba apie nuostabių kraštus, esančius už triobelių kiemų, tik su šiurpuliu pasiklausyti iš taip tolimų šalių.

Pristatomoje knygoje telpa dvidešimt pasakų, sujungtų įdomaus Aišvydo, pasakų sėkėjo. Aišvydo pasakos menas nuostabus. Vienur jis atpasakoja obels ir ažuolo istoriją, kitur jau bitės ir musės konfliktą, trečiur prasiveržia pelyčių, kačiukų, gaidžių, veraičių, žvirblių, idomiosios, dažnai net "šiurpulingos" istorijos. Pasakojimas eina švelnia, bet dinamiška linija. Sakiniai raiškūs ir dailūs. Dialogai įdomūs ir gyvi. Autorius dažnai, pažintinai, įveda retesnių, vaikų apyvartai nekasdieniškių žodžių ir įgudusių įpratina skaitytoją pažinti tuos žodžius.

Personažai gerai išimena, nes tipiškai ir individualūs. Vienas yra pats tiktas, kitas taikingas ir ramus. Vienas nenuosėda, kitas iškilmingai sėslus. Vienas rėksnys, ki-

tas saikingas mąstytojas. Tačiau jų tarpe nėra nepataisomai blogų. Kur autorius sutinka blogį, tas blogis tėra klaidas.

Ilgesnėje pasakoje, tarp kitų, pasakojama apie antelių kelionę upe-liuku, už gimtojo kiemo ribų. Keliautojos antelės sutinka aibes naujovių, išgyvena tuzinus dramų, o pargrįžusios savo kieman net kelias dienas atpasakoja neužmirštamus kelionės išpučius...

Kiekviena pasaka atskleidžia lyriniame lietuviškame gamtovaizdyje. Mieste išaugę lietuviukai atras čia nuostabių, nežinomą ir be galo švelnų lietuvišką kaimą. Kaimas atkurtas toks raiškūs, detalizuotas ir kartu meniškai susintetintas, kad jis vienas, kaip visos šios knygos nuotykių fonas, sudaro visos knygos užburtą karalystę.

Prie vis dar gana negausios vaikų literatūros ši Antano Giedriaus knyga, "Aišvydo pasakos", prisijungia kaip puikus knygų lentynos praturtinimas. Viršelį nupiešė ir pasakas nuotakingai iliustravo Ona Baužienė. Margiems šių pasakų dalyviams dailininkė suteikė individualius bruožus. Kiškelis, šuniukas, gandrai, avilė ar gaidys, kiekvienas turi savo specifinę ir vaikui suprantamą nuotainą. Knygą išleido Lietuviškos knygos klubas. Kaina 3 dol. Ypatingai rekomenduojama knyga vaikams.

PAGARBA MOTERIMS

Nors lietuvių niekas negalėtų pakaltinti moterų negerbimu, tačiau visuomeniniame lietuvių gyvenime matyti, kad vyrai vis dar nesiskaito su šių dienų laiko dvasia.

Lietuvių išeivija gali didžiulius daugybę moterų visuomenininkių, kurios gabiai, paveikliai ir atsidavusiai, beveik visur, veža visuomeniškos veiklos vežimą. Tačiau, kaip nuolankiai, lyg tradicija, visuomenė norėtų matyti visuomeniškai nusiteikusias moteris prie parody aiškinamojo stando, prie užkandžiais apkrauto skobnio, ar virtuvės tvaikė...

Atrodo, ten moteris visuomenininkė gali demonstruoti savo talentus! Gi moteris sambūrio centre jau kitas reikalas. Čia gerbiama tik tai scena, kur dainos, ar šokio, ar vaidybos menas talkina atlikėjai vaidybos metu trumpam patraukti auditorijos dėmesį.

Išeivija turi žymesnių moterų ne tik meninės interpretacijos scenai. Yra paskaitininkių, publicisčių, rašytojų, mokslininkių. Tačiau intelektualinių studijų stovyklų metu matyti tik tai besireiškiančius vyrus. Simpoziumuose tik vyrų veidai. Politiniuose jungi-

niuose vadovybę pasigro bė vyrai.

Argi tik madų parodoje tėra sritis moterims rodyti savo talentus? Kas galės suskaičiuoti Vasario šešioliktosios minėjimus, kur pagrindinė kalbėtoja būtų paskviesta moteris? Visų stambiųjų minėjimų centriniu kalbėtoju visad yra vyras. Kaip tradicija, ne galvon neateina, pakviesi ten moterį. O gal būtų, kaip tik moteris jautriau pristatytų tos dienos temą ir aukos, dėl to, būtų gausesnės.

Garšienė, Čekienė, Rūdienė, Augustinavičienė ir daugelis kitų moterų, pro nepalankias moterims sąlygas, prasiveržė į neabejotiną visuomeninį pripažinimą.

Moterims pagarba, noras ieškoti jų organizacinių talentų tautos ir jų intelektualinės pagalbos prakalbose, atneš didžiulę naudą kultūrinėms ir patriotinėms išeivijos gyvenimo apraiškoms.

(la)

• Pranas Gvildys paskirtas naujuoju rytų sporto apygardos vadovu, vietoj pasitraukusio iš pareigų A. Vakselio. Naujojo vadovo adresas: 93 Wheeling Ave., Staten Island, N. Y. 10309. Tel. (212) 356-7871.

Rytų apygardos komite-

NEBIJOKIME PRABILT

Š.m. rugsėjo mėn. 14 dienos vakare per galinąją Clevelando radijo stoties WERE populiarią ir gana kontraversinę Steve Clark programą buvo gauta proga ir lietuvių balsui būti išgirstam. Diskusinis programos pobūdis su galimybe eiliniam klausytojui paskambinti į radijo stotį ir patiekti klausimą programoje dalyvaujančiam asmeniui, ją dar gerokai pagyvina.

Skubiai Jaunimo Žygio Komiteto igaliota, be pasirodymo bei galimybės susipažinti arčiau su pagrindiniu programos svečiu Londono universiteto profesoriumi Michael Bordeaux, keturių knygų autoriumi, rašytoja Aurelija Balašaitienė turėjo progą atstovauti "tuos, kurie negali patys už save kalbėti".

Pagrindinė programos tema buvo: "etninių ir religinių mažumų padėtis už geležinės uždangos".

Klausimų ir atsakymų metodą, prof. Bordeaux trumpai, bet labai kondensuotai nušvietė Sovietų Sąjungoje gyvenančių religinių mažumų egzistencijos tragediją, ypatingai paliesdamas baptistų ir musulmonų klausimą.

A. Balašaitienė, gyvai iškėlus Lietuvos katalikų beveik beviltišką padėtį, taip pat rado progą kalbėti apie Pabaltijo tautų likimo klausimą iš esmės, nevengdama mesti pagristus kaltinimus tiek vietinei, tiek didžiajai JAV spaudai,

kuri sąmoningi vengiantieji gildinti Pabaltijo klausimą. Paklausta, ar galėtų duoti tam rimtų argumentų, p. Balašaitienė pabrėžė, kad, ne nagrinėjant politinių tendencijų, išvada beliekanči vieną: Pabaltijo klausimas yra politinis šiuo metu nepatogus, o Lietuvos katalikais ir pats popiežius nenorintis rūpintis galimai dėl bandymų pagerinti Vatikano santykius su Sovietų Sąjunga.

Užklausta klausytojo, kodėl Lietuvos katalikai nekalia triukšmo, kaip Rusijos žydai, kalbėtoja atsakė, kad žydų balsas todėl toks stiprus, kad jie turi ir savo "pažadėtąją žemę" ir nepaprastai stiprų užnugarį už SSSR ribų. Pabrėždama, kad emigracijos tradicijos dar mūsų etninėje mažumoje nėra stiprios, kad mūsų balsas beldžiasi į uždarytas duris, A. Balašaitienė pareiškė stiprų norą kalbėti į pasaulio sąžinę ir prakirsti nematomą tylos uždangą tarp mūsų problemų ir spaudos. (r)

tą sudaro: P. Gvildys, V. Steponis, A. Cenfeldas, E. Auštras, A. Krūšinskas, S. Zabulis, K. Budreckas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Lietuvių Bendruomenės

(Atkelta iš 3 psl.)

jei jų čia nėra ar trūksta, reiktų išvežti. Mūsų veiksniai turėtų tuo klausimu aiškiau pasisakyti.

GUDELIS -- Vienas iš pačių svarbiausių klausimų šioje konferencijoje yra ALTos ir JAV LB CV santykiai ir veiklos plotai. Mes čia tuo klausimu gerokai pasisėkėjome, bet mūsų kalbų negirdėjo Volertas, nes nemalonėjo nei pats atvažiuoti, nei savo atstovų atsiųsti. Kodėl Kanados LB-nės atvyko pats pirmininkas su gausia delegacija, o JAV LB šią konferenciją boikotuoja? Tokie pasikalbėjimai svarbūs visiems, tik ne LB C valdybai. Kalbame apie politiką, o JAV LB CV-ba sako ne politikuoja, bet jų nedalyvavimas -- yra politika.

Reikia JAV LB CV keisti vartojamus metodus ir grįžti prie ankstesnių susitarimų, o ne saivališkai veržtis į kitų dirbamą sritį. Reikia daugiau nuosirdumo ir didesnio susiklausymo.

KUN. GAIDA -- Jei tokios spaudos ir radijo dienos yra ruošiamos, reikia ir kitokio turinio ir konkretesnės programos. Šioje konferencijoje nematyti vieno iš įtakingiausių laikraščių bei žurnalų redaktorių ar jų atstovų: Draugo, Darbininko, Aidų, Keleivio, Nepriklausomos Lietuvos ir kt. Nėra veiksmų kurie būtų painformavę spaudos ir radijo darbuotojus apie jų veiklą. Klausia: dr. S. Bačkis -- Kokia ištikrųjų yra juridinė ir finansinė mūsų diplomatų padėtis ir St. Barzduką -- Kaip yra su II-jo Pasaulio jaunimo kongreso rengimu. Kongresas yra čia pat, o apie jį permažai girdime ir žinome.

SIMKUS -- turėjau du klausimus: ko JAV LB CV pageidauja iš spaudos darbuotojų ir ko spauda nori iš LB-nės veikėjų. Nori, kad LB veikėjai lygiai traktuotų visą lietuvišką patriotinę spaudą, bet ne vieną kurią dalį. Kadangi nėra JAV LB CV darbuotojų, tai nėra reikalo apie tai ir kalbėti.

SIMANAVIČIUS -- Ap-galvestavo, kad permažai atvyko radijo valandėlių darbuotojų. Net numatytas pranešėjas ir tas nepasirodė. Pageidavo centro, kur būtų galima apsikeisti programomis.

GARLAUSKAS -- Pasi-gedo II-ro Pasaulinio jaunimo kongreso rengimo komiteto atstovų. Palikė Simanavičiaus pareiškimą.

Dr. S. BAČKIS pareiškė, kad daugelis vakarų valstybių mūsų diplomatinis atstovus pripažįsta ir juos traktuoja, kaip Lietuvos reprezentantus. Finansinė padėtis yra pakenčiama ir diplomatams fondų užtenka.

Laikui pasibaigus, posėdis buvo pertrauktas su viltimi tęsti po pietų. Deja, į popietinį posėdį susirinko tik dalis konferencijos dalyvių. Dau-

guma išsiskirstė į namus.

PASTABOS

Laiks nuo laiko tokios konferencijos reikalingos ir naudingos. Jose sueina įvairių pažiūrų ir nusiteikimų žmonės. Gyvu žodžiu pasidalina mintimis, pasiaiškina uždavinius, lengviau išlygina įvairius kampuotumus bei nelygumus. Tokių nelygumų JAV lietuvių veikloje pastaruoju metu pasitaiko gana daug. Deja, kai kurie veiksniai (VLIKas ir JAV LB CV) nemalonėjo dayvauti šioje konferencijoje. VLIKo atstovo mažiau pasigęsta, nes daugiausia buvo keliami JAV lietuvių kultūriniai švietimo ir politikos reikalai, bet LB CV-bos šios konferencijos ignoravimas nepateisina mas. L.B-nė skelbia toleranciją, nuosirdumą ir pakantą lietuviškiems veikėjams, bet jų vadovai to neparodė, o pasielgė visai priešingai.

PLB pirmininko S. Barzduko skelbiami pakantos ir nuosirdumo šūkiai pačių JAV LB-nės vadų tarpe neranda reikiamo atgarsio. Šis JAV LB CV elgesys parodė, kad jiems visiškai nesvarbu, ką kiti veiksniai, spaudos ir radijo darbuotojai daro ir galvoja. Atrodo, jie yra pasiryžę su niekuo nesiskaityti ir eiti savo užsimotukeliu. Gal ir teisingai, kai kurie šios konferencijos dalyviai pastebėjo, kad frontininkų kontroliuojama JAV LB Centro valdyba, tarybos prezidiumas ir spauda šį sulėkimą sąmoningai boikotavo, nes nenorėjo išgirsti jiems nemalonių pareiškimų. Jeigu būtų dirbama nuosirdžiai, tai ne reikėtų bijoti kitų nuomonės, nes jų darbai duotų tinkamą atsaką. Ar tokie veiksmai ir elgesys dau-

Rugpjūčio pabaigoje Kauno specialioji vidurinė milicijos mokykla išleido dvidešimt septintąją savo auklėtinių laisvą. Beveik pora šimtų kursantų gavo milicijos leitenantų laipsnį. Naujos uniformos su blizgančiais antpečiais sudarė išpūdingą rikiuotę prie plevesuojančios raudonosios vėliavos.

Mokyklos viršininko pavaduotojas papulkininkis J. Trimakas perskaitė vidaus reikalų ministro įsakymą. Kai kurie kursantai baigė mokyklą gaudami Komjaunimo miesto komiteto garbės raštus. Mokyklos viršininkas G. Satkauskas įteikė diplomus.

Tarybinė spauda lietuvių kalba entuziastingai aprašė šį įvykį. Šia proga mokykla gavo sveikinimo telegramą iš Alma Atos, Kišenevo, Sa-

giau atneša naudos lietuvių gyvenimui ir Lietuvos laisvinimo pastangoms? Reikia turėti prieš akis didžiulius tikslus, o jiems atsiekti naudoti ir tinkamas priemones, bet ne beatodairiškai veržimasi į kitų darbo lauką.

Toks JAV LB vadų beatodairiškumas nesiderina su LB-nės principais, nes ne jungia, bet skaldo lietuvių. Buvo laikai, kai LB vadai skelbė ne tik pakantą, bet kvietė organizacijas įsijungti į LB-nę, sudarant apylinkės vienetą, tuo prisidedant prie lietuvių išlaisvinimo. Šiandien yra kitaip. Jau dirbant organizacijas norima nustumti ir jų vietą užimti. Bendruomenės vadai eidami tokiu keliu, iš visuotinos įrikiuoją LB-nę į eilinę organizaciją.

KAUNAS RUOŠIA MILICININKUS MASKVAI

ratovo ir Maskvos. Ir nenuostabu. Kauno milicijos mokykla pagarsėjo Sovietų Sąjungoje savo dėstyto gerumu ir savo abiturientų pareigingumu. Pasirodo, kursantai gauna komandiruo-tes Maskvon, susipažinti su didmiesčio kriminalizmo problemomis, ir daugelis Kauno mokyklos abiturientų skiriami pareigoms Maskvon. Apie tai kalba spauda (Komjaunimo Tiesa, rugs. 1 d.): "Jaunieji milicijos karininkai išsiskirsto į savo darbo vietas mūsų respublikoje ir Maskvos srityje".

Kauno milicijos mokyklą baigęs tvarkos pareigūnas laikomas vienu iš geriausių. Matyti, gimtas lietuviui pareigūngumas labai skiriasi nuo rusiškojo apsilaidimo. Rusų rašytojas L. Slovinas savo veikalui "Toks darbas" herojumi paėmė itin pareigingą milicijos leitenantą Algį Tamulį, Kauno milicijos mokyklos auklėtinį. Nesenai šis veiklas, serijoje kitų knygų, bendro vardo "Drąsiųjų keliai", pasirodė ir lietuvių kalba.

Mokyklos personalo tarpe matyti kriminalistikos dėstytoją majorą M. Macežinskį. Sunku sėkti, koks tautybės požiūriu dėstytojų sąstatas ir kuria kalba dėstoma. Sprendžiant iš kursantų skyrimo praktikai Maskvos srityje, tenka manyti, kad rusų kalba itin sustiprinta mokyklos programoje. Lietuviškos pavardės atrandamos sveikintojų tarpe: vidaus reikalų ministro pavaduotojas milicijos trečiojo rango komisaras A. Liustikas ir Kauno vidaus reikalų valdybos viršininkas pulkininkas V. Petrauskas. (Kaip matyti, greta ministro nedingo dar komisaro titulas). Kursantų tarpe ne mažai ir moterų. Tarp jų Klaipėdos milicijos vai-

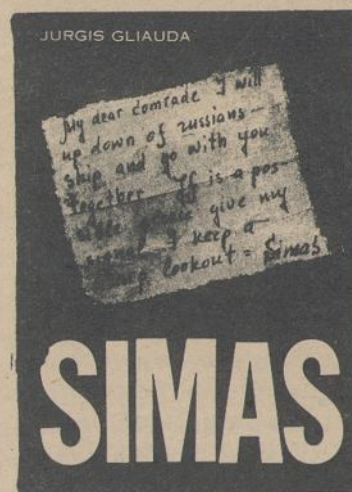
kų inspektorė Nijolė Kiškienė.

Dalis kursantų baigė su pagyrimu. Už ką tie pagyrimai? Už aktyvumą esant dar mokykloje, kada dar neskirtas pareigoms. Laikraštis atpasakoja tokių įvykių:

"Vėlai vakare kursantas Aleksas Danilovas su drauge sėdėjo ant suoliuko Laisvės alėjoje. Prie svetainės pasigirdo triukšmas: chuliganas smogė praeiviui. Komjaunuolis Aleksas bematant atsidūrė ten. Chuliganas smogė be pasigailėjimo. Nukentėjęs per langą įvinto svetainės vidun. Didžiulis lango stiklas sudužo. A. Danilovas, be penkių minučių leitenantas, gelbėdamas žmogų, susižeidė rankas, koją. Mušė šoko į tamsų kiemą, bet Aleksas pavijo jį ir sučiupo."

Laikraštis taip pat atpasakoja, kaip kursantas V. Migdalovas, atlikdamas praktiką Maskvoje, sulaukė ginkluotą nusikaltėlių, seniai milicijos ieškoma.

Galimas dalykas, kad į pavyzdinai vedamą Kauno milicijos mokyklą rusai siunčia savo Danilovus ir Migdalovus, gerai juos paruošti tvarkos vykdymo darbui. Vėliau tuos kursantus skiria darbui raudonojoje sostinėje.

Kaina 3 doleriai

DOVANOS ARTIMIESIEMS

PIGIAU... GERIAU... GREIČIAU...

Nežiūrint tai, kad prekių kainos nuolat visur kyla, mūsų kainos iki galo šių metų pasilieka tos pačios.

Išnaudokite progą pasiųsdami, jau dabar, dovanų siuntinuką savo artimiesiems į Lietuvą.

SIUNTINYS 1971 (3).

3¼ jardo puikios vilnonės angliškos eilutei medžiagos, 3 jardo vilnonės angliškos apsiaustui medžiagos, 1½ jardo crimplene medžiagos suknelei, vyriškas arba moteriškas nertinis, vyriškos arba moteriškos nailono arba vilnonės kojines, vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 20 geriausių anglišku cigarečių, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina įskaitant muitą ir visas persiuntimo išlaidas yra \$100.00.

SIUNTINYS 1971 (4).

Itališkas nailoninis vyriškas arba moteriškas lietaus, vilnonė angliška eilutei medžiaga, vilnonė medžiaga suknelei, medžiaga sijonui, 1 vyriški išėginiai nailono marškiniai, 1 blyuskutė, šilkinė gėlėta skarelė, 1 kaklaraistis, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis \$90.00.

Taip pat, galime pridėti prie šių arba kitų siuntinių be jokių papildomų persiuntimų išlaidų, daiktus kuriuos klientas pageidauja.

Šie yra labai vertingi ir reikalingi dalykai: Nailoninio kailio viršus apsiaustui \$3.00, vilnonės gėlėtos skarelės \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai už \$12.00, arba \$18.00, nailono marškiniai \$9.00, nailono lietauspalčiai \$11.00, crimplene medžiaga suknelei \$9.00, ilgi vilnoniai šaliai \$10.00, kompliktas moteriškų nailono apatinių \$7.00, kompliktas vyriškų šiltų apatinių \$12.00 ir kita.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.
Tel. 01 739 8734.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

Tegyvuoja P.L. Gydytojų Sąjunga!

Dr. Domas Jasaitis, kalbėdamas Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime New Yorke, pasidžiaugė narių gausumu, kurių išmokslinimas vertas 50 milijonų dolerių.

"Šitas suvažiavimas sakė dr. D. Jasaitis, pažadina many prisiminimus apie Lietuvos Gydytojų Sąjungos ir draugijų veiklą, kurioje ir man teko ilgus metus aktingai dalyvauti -- 15 metų buvau Šiaulių miesto gydytojų dr-jos pirmininkas ir 7 metus Lietuvos Gyd. Sąjungos vicepirmininkas. Ir ne vieną kartą teko būti kongreso ar suvažiavimo prezidiume.

Šakniniai pradai varė lietuvių gydytojus viešame ir visuomeniniame gyvenime buvo mistinė ištikimybė tautai ir pagarba žmogui. Juose viešpatavo lietuviška siela ir jos gimdytos tautinės aistros ir vizijos.

Nėra laiko tą teigimą išvystyti, bet noriu priminti didžiadvasį varpininką dr. Vincą Kudirką, dr. Vincą Pietarį, dr. Joną Basanavičių, dr. Joną Šliupą, kurie yra palikę mums neužgesančiais žiburiais -- tautos atgimimo šaukliais.

Savo tarpe turime dr. B. Matulionį, kuris Nacių okup. laikų buvo Sveikatos Valdybos direktorius. Jis kukliai, bet tobulai, dažnai su pavojumi gyvybei, padarė daug gero lietuviams ir šalies sveikatumui. Jis iškovojo, kad Lietuvos psichiniai ligonys nebūtų nuunuodyti dujomis, o vėliau sudeginti. Tai apie dr. B. Matulionį rašė Hintze, SS Brigadenfuhrer ir General Major der Polizei: "Prie to (lietuvių mobilizacijos 1944 m. nepasisiekimo, D.J.) prisidėjo, kad gydytojai kurie atvykstantčius kareivius būtų patikrinę arba nebuvo pasiskirti, arba neatvyko arba atskirais atvejais pa-bėgo". Nesileisiu į ginčus. Tik pareiškiu, kad pasipriešinimas tiromams yra ne pabėgimas, bet rezistencija ir sabotazas.

Dr. Rimgaudas Nemickas kalbės mums apie mykardo revaskulizaciją. Tai labai gerai. Bet lygiai svarbu yra, kad mūsų sąmonė ir sąmonė degtų ir maitintųsi tautinėmis žarijomis. Didžiausia širdies yda yra, jei joje nėra meilės lietuviui ir Lietuvai.

Mes lietuviai gydytojai gerai suprantame Brazinskų, Simokaičių ir Kudirkos žygius, kuriuos lėmė tautos laisvės troškulys, kuriuos įvykdė juose atgimusi mūsų lietuvių drąsa ir su sikaupusi neribota neapykanta pavergėjui.

Lietuviai gali kartais pasakyti -- aš tikrai nežinau kada Lietuva bus laisva, bet jis egzistenciniai išipareigojęs dirbti ir kovoti už Jos išlaisvinimą.

Veiksmas plienina vailią ir idaktina viltis. Tegyvuoja P.L. Gydytojų Sąjunga!"

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VAKARAS ŠIMTMEČIUI

Poetas Henrikas Nagys iš Montrealio atvyksta į Clevelandą skaityti savo kūrybos posmus dainos ir grožinės literatūros vakare, kurį rengia Tėvynės Garsų radijas. Dramaturgas Kostas Ostrauskas ir poetas Rimas Vėžys pasirodys šiame vakare su savo kūrybos pluoštais, o solistė Aldona Stempuzienė atliks lietuvių kompozitorių naujas sukurtas dainas.

Vakaras įvyks sekmadienį, lapkričio 14, Clevelando Muzikos Instituto kamerinės muzikos salėje Le Pavillon. Jis dedikuojamas Clevelando lietuvių šimtmečiui. Muzikos ir grožinės literatūros mylėtojų tarpe vakaras kelia didelio susidomėjimo.

• **LB Clevelando I-os Apylinkės** metinis susirinkimas įvyks spalio 10 d., 12 val. Sv. Jurgio parapijos salėje.

Darbotvarkėje: Valdybos ir Kontrolės Komisijos pranešimai, Valdybos ir Kontrolės Komisijos rinkimai ir einamieji reikalai. Valdyba prašo tautiečius gausiai dalyvauti.

• **Lorin Maazel** paskirtas Clevelando orkestro dirigentu, vietoj pernai mirusio George Szello. Clevelando orkestras, kuriam yra 54 metai, yra vienas iš penkių žymiausių orkestrų. Naujasis dirigentas 41 m. amž. yra dirigavęs virš 3000 koncertų ir paskutinių laikų buvo dirigentu New Philharmonia of London.

• **Tyrolerfest!** Tokiu pavadinimu S. Hurok duos šį penktadienį, spalio 8 d., 8:30 v. v. Music Hall, Clevelande, tyroliečių spalvingą dainų ir šokių spektaklį, ku-

PRADEDAMAS VAJUS PERKO IŠRINKIMUI BURMISTRU

Lietuvių Piliečių Klubas pradeda
vajų spalio 10 d.

Ralph Perk - respublikonų kandidatas į burmistrus

Plačiai lietuviams ir kitų tautų clevelandiečiams žinomas buvęs miesto valdybos narys eilę metų, dabar apskrities kontrolierius, tautybių sąjūdžio pirmininkas Ralph J. Perk, nominuotas respublikonų partijos kandidatu į Clevelando burmistrus. Svarbu ir ypatinga tas, kad Perk yra respublikonas,

ir pirmą kartą Amerikoje atlieka Austrijos artistų grupę. Bilietai parduodami pas Burrows, 419 Euclid Ave. Kainos nuo 5 iki 3 dol.

pasekmingai darbavęsis demokratų valdomame mieste per virš 30 metų -- demokratų valdomame taip kaip mes žinome -- ir suprantam, jog jau atėjo laikas demokratų pakeisti, jeigu norime Clevelande gyventi.

Ralph J. Perk yra čekų kilmės veikėjas, susipažinęs ir suprantas ir kitų tautybių reikalus didžiajame Clevelande.

Nominacijose, kuriose dalyvavo du respublikonai, pralaimėjęs George V. Voinovich remia Perką.

Demokratų partijoje susivargę už nominaciją trys kandidatai, savo tarpe sukėlę neapykantą. Dėl tos priežasties didžioji spauda paskelbė, kad demokratų varžytinė, kuriose dalyvauja ir juodieji, pasitarnaus Perko laimėjimui rinkimuose lapkričio 2 d.

Lietuvių Amerikos Piliečių klubas, sena organizacija, pradeda Perko išrinkimui vajų sekmadienį, spalio 10 dieną, Lithuanian Village name, 877 East 185th gatvėje. Pradžią 3 val. po pietų. Susirinkime kalbės Kazys Karpius, John T. DeRichter, slovėnų radijo programų direkto-

Clevelando šauliai dalyvavę šaudymo pratimuose. Sėdi iš kairės: Grincienė, Jokūbaitienė, Kapčienė ir V. Jokūbaitis. Stovi: dr. K. Pautienis, Vaiginis, P. Motiejūnas, Smelstoriū, Grincius ir Kapčius. Trūksta šaudymo dalyvių A. Karsoko, K. Karsoko ir K. Bruožio.

CLEVELANDO ŠAULIŲ ŠAUDYMO PRATIMAI

Rugsėjo 26 d. Clevelando šauliai ir šaulės atliko šaudymo pratimus amerikiečių skautų šaudykloje, Camp Beaumont, netoli Rock Creek. Šita šaudykla yra 45 mylios nuo Clevelando, važiuojant 90 keliu.

Kaip spaudoje buvo skelbta, šauliai ir šaulės susirinko Naujos parapijos parkinimo aikštėje ir penkiomis automobiliais išvyko į numatytus šaudymo pratimus. Belaukiant kol visi susirinks, susirinkusių nuotaka ir nusistatymas šaudymui buvo didelis, nes iš jaunesnių buvo girdėti, kad nors ir truputį lynojant galima bus atlikti šaudymo pratimus ir patenkinti didelį norą šaudymui. Ginklus vien šauliai turėjo nuosavus, bet daugumoje ginklų ir šaudmenys buvo parūpinti vietoje šaulio V. Jokūbaitio.

Atvykus į šaudyklą, vartus rado uždarytus ir buvo baimintis, kad teks grįžti atgal, bet nukritusiam ūpi nebuvę tragiškų pasekmių, nes už trumpo laiko šauliai buvo įleisti pro kitus var-

rius Tony Petkovsek ir R. Kudukis. Kandidatas į burmistrus Ralph Perk nori pasidalinti informacijomis ir patirti kaip sėkmingiau pravesinti rinkiminę kampaniją.

Po susirinkimo visiems atsilankiusiems alutis ir vaisės veltui. Visi lietuviai kviečiami atsilankyti, nes tai gal bus vienintelė proga susitikti kandidatą į burmistrus prieš lapkričio 4 rinkimus.

Amerikiečių stovykla yra puiki su dirbtinu ežeru ir užima apie 1700 akrų žemės. Amerikiečiams skautams tą žemę padovanojo vienas turtuolis, o skautai pastatus pasistatė patys iš surinkto 2 milijonų fondo.

Šaudymas buvo atliktas iš paprastų ir automatinų šautuvų 22 kalibro. Šaudyme dalyvavo 2 vyrų grupės ir viena moterų grupė. Šaudant iš paprastų 22 kalibro šautuvų pagal taškų kiekį rezultatai tokie: P. Motiejūnas 170 taškų, Smelstoriū 167 ir Kapčius 136. Kiti gavo po mažiau taškų. Iš moterų grupės dalyvavo Jokūbaitienė, Kapčienė ir Grincienė. Jokūbaitienė surinko daugiau taškų -- 95, kitos mažiau.

Šaudant iš automatinų šautuvų pirmą vietą laimėjo K. Bruožis su 181 tašku, K. Karsokas -- 153 ir A. Karsokas -- 136. Kiekvienam buvo leista paleisti 100 šūvių. Šaudymo vadovas buvo V. Jokūbaitis. Šaudymo pratimai labai visiems patiko ir buvo klausima, kada vėl bus šaudymo pratimai, nes šis sportas taip pat duoda tam tikrą malonumą ištrukti keletą valandų iš dulkėto ir tvankaus didmiesčio. Šauliai ir šaulės su pakelta nuotaka grįžo iš šaudymo pratimų su viltimi pakartoti šaudymą šioje puikioje ir patrauklioje stovykloje.

Dr. K. Pautienis

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Šių metų abiturientai

Šie abiturientai bus pristatomi lietuvių visuomenei Trečiajame Rudens baliuje spalio 9 d. Clevelande.

Rita Vyšniauskaitė, Cleveland State Universitete studijuojanti humanitarinius mokslus.

Alvydas J. Ozinskas, baigęs St. Ignatius gimnaziją. Studijuos pre-medical kursą John Carroll universitete.

Onilė Vaitkutė, Case Western Reserve, biologija.

Audronė Banionytė, Cleveland State Universitete žurnalistiką.

• **Kanklių muzikos studija** pradeda mokslą nuo š. m. spalio 15 d. Norintieji mokintis kankliuoti, kreipkitės į O. Mikulskienę tel.: 268-1825.

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais** kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka 5%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior -- (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Taip atrodys būsimieji Clevelando Lietuvių Namai kurių statybos vajus šiuo metu clevelandiečių tarpe intensyviai vykdomas ir jau surinkta virš 50,000 dolerių.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **A. S. Trečiokas**, ALT S-gos garbės narys, vienas pirmųjų atsiliepdamas į Dirvos prašymą paramos, atsuntė 10 dol. auką, sakydamas, kad šiuo metu ruošiasi su žmona Ieva išplaukti atostogų "France" laivu į šiltus vandenius ir grįš namo tik lapkričio mėn. Bet bandys kelionėje būti tautais ir "likuti" parvežti Dirvai, papildant šią auką. Už šią ir būsimą auką p. Trečiokams dėkojame.

• **Steponas Nasvytis**, senas tautininkų veikėjas, pensininkas, siųsdamas Dirvai paremti 10 dol. linki geriausio pasisekimo. Ačiū už auką.

• **Vaclovas Noreika**, Dirvos fotografas Chicagoje, siųsdamas 12.50 dol. Dirvai paremti, rašo: "Gyvuokite ir veskite kovą už Lietuvos reikalą kaip iki šiol". Už auką nuoširdžiai dėkojame.

• **John Kancevičius**, senas Dirvos skaitytojas ir rėmėjas, Lawrence, Mass., visad nuoširdžiai remiąs lietuviškus reikalus, siųsdamas Dirvai auką 39 dol. rašo: "Naudokitės šiais pinigais, kaip rasite geriau". Ačiū širdingai už paramą.

• **Dr. D. Degesys**, Dirvoj mokslinių-kultūrinių straipsnių autorius, rašo, kad remdamas lietuvišką spaudą ir Dirvai siūnčia auką 20 dol. Sumanymą perkelti Dirvą į saugesnę vietą jis jau seniau kėlęs. Tad geriau tai vykdyti vėliau, negu niekad. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

• **Vanda Bieliūnienė**, neseniai mirusio Venezuelos lietuvių visuomenininko a. a. J. Bieliūno našlė, užprenumeravo Dirvą pensininkui inž. Kostui Gorodeckui, gyv. Venezueloje. Ponias V. Bieliūnienės dėkojame ir naują prenumeratorių sveikiname.

• **Jonas Gužauskas**, ALT S-gos Baltimorės skyriaus narys, užprenumeravo Dirvą savo senai motinai, kuri

yra kitataučių senelių namuose slaugės prižiūrima.

J. Gužauskas šiais metais buvo išrinktas siuvelyklų darbininkų unijos lietuvių 218 skyriaus pirmininku.

• **Simo Kudirkos stovyklai** pasibaigus, buvusi jos vadija, jausdama dėkingumą už Dirvos puslapiuose rodomą palankumą mūsų rajoninei skautiškai veiklai, dalelę stovyklinio likučio 15 dol. sumoje skiria Dirvos paramai. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

• **Antanas Smetona**, pianistas, šį penktadienį, spalio 8 d., 8:30 v. v. New York'e Alice Tully Hall duos koncertą. Programoje Debussy, Ravel, Haydn, Chopin ir Schumann kūrinių. Neseniai Antanas Smetona davė piano rečitalį Clevelande, Willoughby Fine Arts School auditorijoje, kurį The Plain Dealer kritikas Robert Finn rugsėjo 27 d. laidoje gerai įvertino. A. Smetona nuo šio rudens vadovauja piano klasei John Carroll universitete.

• **Dail. Vytauto Kasiulio** darbų paroda Chicagoje atidaryta lapkričio 13 d. Čiurlionio galerijoje iki lapkričio 21 d. Parodą rengia ir visa jos paruoša rūpinasi pagalbinis moterų vienetas. Parodos atidarymą iš Pariziaus į Chicago atskrenda ir pats dailininkas Vytautas Kasiulis.

• **Evangelikų šeimos šventė** įvyks šį šeštadienį, spalio 9 d., 3 val. p. p. Tėviškės parapijos salėje, 6641 So. Troy St., Chicagoje. Kun. A. Žilinskas iš Toronto kalbės apie lietuvių evangelikų šeimą ir bažnyčią dabartyje su žvilgsniu ateitin, kuratorius V. Karosas apie šeimą — dvasi- nę tvirtovę. Po to, bus diskusijos. Ten pat 7 v. v. vakaras su menine programa. Sekmadienį, spalio 10 d. pamaldos abiejose liet. liut. bažnyčiose, o 12:30 jaunimo išvykė Tėviškės parapijos salėje. Vakare 6 val. bendra vakarienė B. Pakšto salėje, So. California ir 38 St. kampas. Visi kviečiami dalyvauti.

Ped. Lituanistikos institutui Chicagoje pradedant naujus mokslo metus, Instituto direktorius D. Velička ir lektorius A. Dundulis įteikia studentui instituto reguliaminą, specialiu leidiniu išleistą, iškilmes stebi laikraštininkė Z. Juškevičienė, LB Chicagos apygardos švietimo reikalo atstovas A. Juškevičius, instituto personalas ir studentai, kurių su naujai įstojusiais yra 32. V. Noreikos nuotrauka

BALTIMORĖS LIETUVIŲ VEIKLA

Po vasaros pertraukos Baltimorės tautininkų susirinkimas įvyko rugsėjo 11 d. Pirmiausia dalyviai supažindinti su Taut. S-gos bendraraščiųiais Dirvos ir Naujosios Vilties reikalu. Neseniai vietos T. S-gos skyriun įstojęs J. Gužauskas Dirvą užsakė savo motinai, esančiai kitataučių Senųjų Name. Dar bent du nariai, to laikraščio lig šiol nemėję, sakėsi pirma pasitarsią su namiškiais.

N. Viltį kuopa užsakė Baltimorės Lietuvių Tautiniam Knygynui ir savo pačios archyvu, kuriame jau yra surinkti pastarųjų 25 metų Dirvos komplektai. N. Viltį užsisakė dar keturi atskiri nariai.

Dabartinio sk. vicepirm. adv. V. Laukaičio 50 metų visuomeninės veiklos sukaktyvinis paminėjimas turėjo būti atidėtas, nes po sunkios operacijos su kaktuvininkas dar nėra pakankamai sustiprėjęs.

Pagerbtuvėms iškirtus, pasiliko tik numatyta meninė jų dalis. Spalio 16 d. rengiamas pramoginis vakaras-koncertas, kuris bus šio rudens pirmutinis Baltimorės lietuvių kultūrinis pobūvis. Programą atliks torontiški dainininkas Jonas Vaškevičius. Publikai bus patiekta naujovė, nes svečias mūsų mieste dar nesilankęs; taipgi pravertos durys jaunam dainininkui plačiau pasirodyti, jį padiršinant ir paremiant. O jauniems jų kartos atstovams būtų taip pat artimesnis ir patrauklesnis. Šokiams gros Liet. Svetainėje dar negirdėta kapela.

Sk. parengimų vadovas M. Karaša sakė jau turįs numatę dainininkę -- koloratūrinę

sopraną ir ateinančių metų pavasariniam koncertui.

Pirm. Vl. Bačanskas pranešė, kad šį rudenį Baltimorės Liet. Svetainės bendrovė (Lietuvių Tautiniam Namui) sukanka 50 metų, kai jis pastatytas dabartinėje vietoje, Hollins ir Parkin gatvių kampe. Sukaktis būsimi paminėta kartu su Vasario 16-tosios iškilėmis.

Visos Taut. S-gos ir kartu vietos sk. garbės narys N. Rastenis reiškė susirūpinimą lietuvių veiklos Baltimorėje. Priminė, kad esanti likusi tik viena savišalpinė Miudaugo - Kėstučio D-ja, kuriai gresia pavojus užsibaigti. Narių dar esą 150 su virš, bet visi jau pasenę ir nesąiško išrinkti valdybos. N. Rastenis pabrėžė, kad pailginant organizacijos gyvavimą, palaikoma ir pati lietuvių. Miudaugo - Kėstučio D-ja yra pats stambiausias Liet. Salės dalininkas (šėrininkas) ir kreditorius, nes Svetainės b-vė jai dar skolinga 15.000 dol. Kalbėtojas ragino jaunuosius stoti išią draugiją, gelbstint ją nuo sunykimo. Atsiliepė keli balsai, kad mėginusius išrašyti nariais nepriėmė. Mat, pageidauja, kad kandidatai būtų nesėsniai, kai 45 metų. Tokie esą D-jos ištatai, kurių senieji nariai nenori keisti, girdi, tada būtų daug metų D-jai priklausantių narių išnaudojimas, jei D-ją tektų likviduoti ir visi nariai jos turtą turėtų pasidalinti lygiomis.

Sk. raštininkas pranešė apie dingusį prieš kelis metus narį, liaudies poetą, Joną Galinaitį. Buvę net pranešta policijai, pasigendamų asmenų įstaigai (Missing Persons Bureau), bet lig šiol

vis nesulaukta apie J. Galinaičio likimą jokio atsako. Būdamas jau virš 80 metų, vienišas, pradėjo liguistai įtarinėti savo tautiečius, vengdamas žmonių, kažkur mieste nuo lietuvių vis slapstėsi. Tik rugsėjo 26 d. per Liet. Radijo Valandą vietinės SLA kuopos pirm. V. Urbonas netikėtai paskelbė J. Galinaitį suradęs vienoje Baltimorės ligoninėje.

K. Karpius redagavimo laikmečiu J. Galinaitis Dirvai nusiųsdavo savo kūrinių. Pasirašinėdavo Galučiu.

N. Ratenis dar priminė prieš 30 metų čia numirusį kitą literatą, scenos veiklų rašytoją, taip pat tautinės pakraipos veikėją, Vincą Nagurnauską. Jis buvęs žinomas visoje Amerikoje jo kūrinių anuomet suvaidinti daugelyje vietų. Už nuopelnus lietuvių bei Neprikl. Lietuvos vyriausybei jam suteikė Gedimino ordoną.

V. Nagurnausko ir jo artimiausio bendradarbio J. Skorkos nuopelnas kad, statant dabartinį Liet. Namą, buvo įrengta erdvi salė su didele, patogia scena. Tačiau lig šiol V. Nagurnauskui Baltimorės liet. visuomenė nepasirūpinopastatyti bent antkapį.

Pagerbdamas V. Nagurnausko atminimą ir įtaigodamas jam paminklo reikalą, poetas N. Rastenis sukūrė eilėraštį, kuris buvo susirinkusiems perskaitytas. Jame apgailestaujama, kad didis žmogus - kūrėjas tautiečių užmirštas. (sm)

DETROIT

• **Saulius Kaunelis**, inžinierius vyr. ltn., ištarnavęs apie dvejus metus dėdės Samo kariuomenėje, Vokietijoje, pirmadienį, rugsėjo 20 d. grįžo namo. Saulius Kaunelis dirbs Chryslerio korporacijoje, Wayne universitete sieks magistro laipsnio iš biznio administracijos ir tuo pačiu bus kariuomenės rezerve.

• **"Aušros"** lituanistinė mokykla gavo ir išplatino 70 "Gelbėjimo Brazinskus" ženkliukų ir surinko \$99.40.

Ženkliukus platino: Edvardas ir Petras Vasiliauskai, Jonas ir Ričardas Strakšiai, Giedrė Sirutytė ir Juozas Račiukaitis.

• **Juozas Tamošiūnas**, senosios kartos lietuvis, šaulys, paaugojo: \$100.00 Lietuvių Rašytojų ruošiamai akademijai ir \$100.00 Stasio Butkaus šaulių kultūros sekcijai, kultūrinėms reikalams.

• **Lietuvių Rašytojų** pagerbimas įvyks Detroite, Lietuvių Namuose lapkričio 7 d. Ruošia Detrito Kultūros Klubas.

• **Kazys Mišeikis** pasistatydino namus 22322 Maplewood Dr., Southfield, Mich. 48075 ir persikėlė į juos gyventi.

• **Augustinas Rinkūnas**, senosios kartos lietuvis ir visuomeninės veikėjas, serga ir guli 12950 West Chicago Allan Dee Nursing Home, kambarys 116. A. Rinkūnas ten yra vienišas ir mažai kieno lankomas. Įvertinkime A. Rinkūno atliktus darbus ir aplankykim jį.

• **Tarptautiniame** Institute spalio 7-12 d. įvyks tautų mugė ir įvairūs pasirodymai. Lietuviai ten turės irgi savo kambarį ir bus išstatyti meno ir dailės dirbiniai parodai ir pardaviniai. Šiais metais šio lietuviško kambario vadovė yra poetė Marija Sims.

A. Grinius

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3602 Santa Monica Blvd. Santa Monica, Calif. 90404 Tel.: (213) 828-7525

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Lietuvos Generaliniam Konsului

Chicagoje

A. A.

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus, Ponias JUZĘ DAUŽVARDIENĘ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

Lietuvos Generaliniam Konsului

A. A.

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus, gerbiama P. J. DAUŽVARDIENĘ, sūnų su šeima ir visus artimuosius giliai užjaučia

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga Chicagoje